

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ

Δεύτερη Εστιασμένη Μελέτη 2013

*Η οργάνωση των δομών υποδοχής των αιτούντων
άσυλο στα διάφορα κράτη μέλη*

Κοινό Πρότυπο

*Η Δεύτερη Εστιασμένη Έρευνα 2013 συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ και το ελληνικό
Υπουργείο Εσωτερικών στο πλαίσιο του ΕΔΜ*

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από την Ομάδα Εργασίας του Εργαστηρίου Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς (ΕΜΜΕΔΙΑ) του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

Διευθυντής ΕΜΜΕΔΙΑ, Καθηγητής Κόντης Αντώνιος

Συντονισμός, επίβλεψη και διασφάλιση ποιότητας της μελέτης, συγγραφή Ενημερωτικού δελτίου (εθνικής συνεισφοράς) και Περίληψης (Εκθεση Σύνθεση).

ΜΕΛΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Δρ. Παπακωνσταντής Μάρκος

Συγγραφή, μετάφραση και επιμέλεια των ενότητων 2 και 4.

Δρ. Σαμπατάκου Ελένη-Ανδριανή

Συγγραφή, μετάφραση και επιμέλεια ενότητων 5 και 6.

Υπ. Διδ. Μπουσίου Αλεξάνδρα

Συγγραφή, μετάφραση και επιμέλεια ενότητων 1 και 3.

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία τους την Ομάδα Παραλαβής και Αξιολόγησης της Μελέτης (ΟΠΑΜ) του Εθνικού Σημείου Επαφής του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών:

α) Κοσμίδη Μιχαήλ

β) Τσίπα Παναγιώτα

γ) Βιτσεντζάτο Αθανάσιο

Ευχαριστούμε επίσης για τη συνδρομή του και την παροχή πληροφοριών τον κ. Δημοπουλο Χρήστο, Υπεύθυνο της Υπηρεσίας Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης Αιτούντων Άσυλο και Ασυνόδευτων Ανηλίκων της Διεύθυνσης Κοινωνικών Παρεμβάσεων του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλειας και Πρόνοιας. Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις Άρσις, Γιατροί του Κόσμου και Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός για την παροχή πληροφοριών σε σχέση με τις δομές υποδοχής αιτούντων άσυλο τος οποίες διαχειρίζονται.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (ΕΔΜ) θεσπίστηκε το 2003, αρχικά ως προπαρασκευαστική δράση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχοντας σκοπό την παροχή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα κράτη-μέλη αντικειμενικών, αξιόπιστων, συγκρίσιμων, επικαιροποιημένων και ενημερωμένων δεδομένων για τη μετανάστευση και το άσυλο, ώστε να στηριχτεί η χάραξη της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατ' επέκταση των οικείων εθνικών πολιτικών στους τομείς αυτούς. Ακολούθως, το Συμβούλιο της ΕΕ, το 2008, με την υπ' αριθμ. 381/2008/ΕΚ Απόφαση, ίδρυσε το ΕΔΜ, ως μόνιμη πλέον δομή, η οποία θα λειτουργεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τη συμμετοχή των κ-μ με σκοπό την επίτευξη των ανωτέρω στόχων.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το EMN και τις εργασίες του, μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα

<http://emn.intrasoft-intl.com/html/index.html>

ή στον ελληνικό ιστότοπο

<http://emn.ypes.gr>

Στοιχεία επικοινωνίας με το Ελληνικό Σημείο Επαφής του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης:

Υπουργείο Εσωτερικών

Γενική Γραμματεία Πληθυσμού και Κοινωνικής Συνοχής

Γενική Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής

Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής

Τμήμα Μεταναστευτικής Πολιτικής

Ευαγγελιστρίας 2

105 63 Αθήνα

Τηλ 213 136 1308

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: emn@ypes.gr

© 2013, Υπουργείο Εσωτερικών. Όλα τα δικαιώματα κατοχυρωμένα.

Αυτή η μελέτη πραγματοποιήθηκε με την οικονομική ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Υπουργείου Εσωτερικών στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης. Τα περιεχόμενα της έρευνας αποτελούν αποκλειστική ευθύνη του συγγραφέα. Σε καμία περίπτωση η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Εσωτερικών δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται από τρίτους.

Πίνακας Περιεχομένων

Ορισμοί

Ακρώνυμα

Σκοπός της έρευνας

Ενημερωτικό δελτίο

Περίληψη

1. Διαφορετικοί τύποι εγκαταστάσεων υποδοχής και διαφορετικοί δρώντες. (Er1-Er5)

2. Εισδοχή σε Εγκαταστάσεις Υποδοχής: Παράγοντες καθορισμού πρόσβασης στους διαφορετικούς τύπους εγκαταστάσεων. (Er6-Er13)

3. Ποιότητα: Εθνική νομοθεσία για τις υλικές συνθήκες υποδοχής. (Er14-Er19)

4. Ευελιξία. (Er20-Er23)

5. Ικανότητα (Er24-Er26)

6. Συμπεράσματα (Er27-Er29)

Πηγές/Βιβλιογραφία/Συνεντεύξεις

Ορισμοί

Οι ακόλουθοι όροι-κλειδιά, αρχικά διατυπωμένοι στην Οδηγία 2003/9/EK, την Οδηγία 2011/95/ΕΕ, και το Γλωσσάρι του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης, χρησιμοποιούνται στο Κοινό Πρότυπο οριζόμενοι ως εξής:

Κέντρο φιλοξενίας: καλείται κάθε χώρος που χρησιμοποιείται για την ομαδική στέγαση αιτούντων άσυλο. (Πηγή: Άρθρο 2 (ιβ), Οδηγία 2003/9/EK και Γλωσσάρι EMN)

Αιτών: ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ο ανιθαγενής που έχει υποβάλει αίτηση διεθνούς προστασίας για την οποία δεν έχει ακόμη ληφθεί τελεσίδικη απόφαση. (Πηγή: Άρθρο 2 (θ), Οδηγία 2011/95/ΕΕ)

Αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας: η αίτηση παροχής προστασίας από κράτος μέλος που υποβάλλει υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, ο οποίος μπορεί να θεωρηθεί ότι αιτείται καθεστώτος πρόσφυγα ή καθεστώτος επικουρικής προστασίας και ο οποίος δεν αιτείται ρητώς να του παρασχεθεί άλλη μορφή προστασίας, μη εμπίπτουσα στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, δυναμένη να ζητηθεί αυτοτελώς. (Πηγή: Άρθρο 2 (η) Οδηγία 2011/95/ΕΕ)

Χώρα καταγωγής: η χώρα ή οι χώρες της ιθαγένειας ή, για τους ανιθαγενείς, της προηγούμενης συνήθους διαμονής. (Πηγή: Άρθρο 2 (ιδ) Οδηγία 2011/95/ΕΕ)

Οριστική Απόφαση: αναφέρεται σε απόφαση για τη χορήγηση ή μη του καθεστώτος του πρόσφυγα σε υπήκοο τρίτης χώρας ή ανιθαγενή δυνάμει της Οδηγίας 2011/95/ΕΕ, η οποία δεν υπόκειται πλέον σε ένδικο μέσο στο πλαίσιο του κεφαλαίου V της Οδηγίας ανεξαρτήτως εάν ένα ένδικο μέσο επιτρέπει στους αιτούντες να παραμείνουν στα εμπλεκόμενα κράτη μέλη ενόσω εκκρεμεί το πόρισμα, υπό τους όρους του Παραρτήματος III της Οδηγίας. (Πηγή: Γλωσσάρι EMN)

Γένος: αναφέρεται σε κοινωνικά δομημένα χαρακτηριστικά, ρόλους, δραστηριότητες, ευθύνες και ανάγκες πρωτίστως συνδεδεμένα με το φύλο σε δεδομένες κοινωνίες και κοινότητες σε δεδομένο χρόνο. (Πηγή: Γλωσσάρι EMN)

Υλικές συνθήκες υποδοχής: οι συνθήκες υποδοχής που περιλαμβάνουν την παροχή στέγης, τροφής και ρουχισμού, σε είδος ή υπό μορφή οικονομικού βοηθήματος ή δελτίων, καθώς και ένα βοήθημα για τα καθημερινά έξοδα. (Πηγή: Άρθρο 2 (ι), Οδηγία 2003/9/EK και το Γλωσσάρι EMN)

Συνθήκες υποδοχής: η πλήρης δέσμη μέτρων που τα κράτη μέλη εφαρμόζουν προς όφελος των αιτούντων άσυλο σύμφωνα με την παρούσα Οδηγία 2003/9/EK. (Πηγή: Άρθρο 2 (θ), Οδηγία 2003/9/EK και το Γλωσσάρι EMN)

Εγκαταστάσεις υποδοχής (Reception facilities): αναφέρεται σε όλους τους τύπους εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούνται για τους αιτούντες για διεθνή προστασία.

Ασυνόδευτος ανήλικος: καλείται ο ανήλικος που φτάνει στο έδαφος των κρατών μελών χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικο υπεύθυνο για αυτόν σύμφωνα με το νόμο ή την πρακτική του οικείου κράτους μέλους, και εφόσον κανένας ενήλικος δεν ασκεί στην πράξη την επιμέλειά του· ο όρος καλύπτει επίσης τον ανήλικο που αφέθηκε ασυνόδευτος κατόπιν της εισόδου του στο έδαφος των κρατών μελών· (Πηγή: Άρθρο 2 (ιβ), Οδηγία 2011/95/ΕΕ)

Ευάλωτα άτομα: καλούνται οι ανήλικοι, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι ηλικιωμένοι, οι εγκυμονούσες, οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά και τα πρόσωπα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, φυσικής ή σεξουαλικής βίας (Πηγή: Άρθρο 17, Οδηγία 2003/9/EK και Γλωσσάρι EMN)

Ακρώνυμα

ΓΔ	Γενική Διεύθυνση
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΚΑ	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΣΠ	Εθνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες
ΕΤΠ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων
ΕΥΣΑ	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Στήριξης του Ασύλου
ΚΠ	Κρατικός Προϋπολογισμός
ΚΕΠΥ	Κέντρο Πρώτης Υποδοχής
κ-μ	κράτος-μέλος
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

Σκοπός της έρευνας

Παρά την εισαγωγή εναρμονισμένων προτύπων υποδοχής σε επίπεδο ΕΕ δια της Οδηγίας για τις Συνθήκες Υποδοχής της 27^{ης} Ιανουαρίου 2003, 2003/9/ΕΚ και την επακόλουθη κωδικοποίηση της εθνικής νομοθεσίας, τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη διασφάλιση παρόμοιων συνθηκών υποδοχής στην πράξη. Αυτές οι δυσκολίες συνίστανται, αφενός στο έλλειμμα διαθέσιμου χώρου για τους αιτούντες, αφετέρου στη διαφοροποίηση των συνθηκών υποδοχής μεταξύ των κρατών μελών ακόμα και σε περιφερειακό επίπεδο.

Τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν διάφορες προκλήσεις εξαιτίας τόσο εξωτερικών όσο και εσωτερικών παραγόντων, οι οποίοι ασκούν σημαντική πίεση στα συστήματα υποδοχής.

Αυτές οι προκλήσεις απαιτούν οργάνωση των εγκαταστάσεων αρκετά ευέλικτη ώστε να προσαρμόζεται αναλόγως του αριθμού των εισερχομένων και να αντιδρά εγκαίρως σε αιφνίδια υψηλές εισροές, με παράλληλη διατήρηση υψηλής ποιότητας συνθηκών υποδοχής. Σε αυτό το πλαίσιο, η ευελιξία, η επάρκεια, ο έλεγχος των δαπανών και η ποιότητα των εγκαταστάσεων υποδοχής είναι αλληλένδετα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, αυτή μελέτη αποσκοπεί στην ενημέρωση του κοινού, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Στήριξης για το Άσυλο (EASO) αναφορικά με την οργάνωση των εγκαταστάσεων υποδοχής αιτούντων διεθνή προστασία στα διάφορα κράτη μέλη, αναδεικνύοντας καλές πρακτικές και υφιστάμενους μηχανισμούς για επαρκείς, ευέλικτες εγκαταστάσεις υποδοχής με ταυτόχρονη διατήρηση της ποιότητας αυτών των εγκαταστάσεων υποδοχής και ελέγχου των δαπανών.

Η Οργάνωση των Δομών Υποδοχής των Αιτούντων Ασύλο στα διαφορετικά Κράτη-Μέλη

“Ενημερωτικό Δελτίο”
(Εθνική Συνεισφορά)
Περίληψη
(Συγκεφαλαιωτική Έκθεση)

Εθνική Συνεισφορά

Η παρούσα Εστιασμένη Μελέτη στοχεύει στην πληροφόρηση του εξειδικευμένου ακροατηρίου, της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Στήριξης του Ασύλου (ΕΥΣΑ) σχετικά με την οργάνωση των δομών υποδοχής αιτούντων διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα, εντοπίζοντας καλές πρακτικές καθώς και την αποτελεσματικότητα και την ευελιξία των υφιστάμενων υποδομών με ταυτόχρονη διατήρηση της ποιότητας και του κόστους.

Περίπου 55.000 αιτήματα ασύλου εκκρεμούν σήμερα, ενώ η νέα Υπηρεσία Ασύλου και η Αρχή Προσφυγών ξεκίνησαν να λειτουργούν τον περασμένο Ιούνιο, μετά από σειρά αρνητικών δηλώσεων και εκθέσεων εκπροσώπων και αξιωματούχων της ΕΕ, διεθνών οργανισμών και ΜΚΟ¹. Το 2012 9.575 αιτούντες διεθνή προστασία έφτασαν στην Ελλάδα και 1.279 αιτούντες διεθνή προστασία τοποθετήθηκαν κυρίως σε Κέντρα Διαμονής, μισθωμένα διαμερίσματα, και δωμάτια ξενοδοχείων κατόπιν σχετικής κράτησης και κάλυψης του κόστους από τις αρμόδιες αρχές. Τα κριτήρια τα οποία εφαρμόστηκαν κατά την τοποθέτηση των αιτούντων ήταν σχετικά με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους (ανήλικοι, ευάλωτα άτομα, κτλ) και τη διαθεσιμότητα των αντιστοίχων δομών φιλοξενίας.

Αρμόδια αρχή για την τοποθέτηση των αιτούντων και την διαχείριση των ζητημάτων που προκύπτουν με τις δομές υποδοχής είναι το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) το οποίο υπάγεται στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας. Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας είναι επίσης ο διαχειριστικός φορέας της Ελλάδας για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων. Τα συλλογικά κέντρα διαμονής, τα οποία διαχειρίζονται τρίτοι φορείς συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων (ΕΤΠ) και τον Κρατικό Προϋπολογισμό (ΚΠ). Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι η πλειονότητα των δομών υποδοχής δημιουργήθηκε και λειτουργεί στο πλαίσιο χρηματοδότησης συγκεκριμένων προγραμμάτων και με συγκεκριμένο ορίζοντα υλοποίησης με αποτέλεσμα η αποσπασματική χρηματοδότηση τους λόγω της γραφειοκρατίας να έχει καθοριστικές συνέπειες για τη λειτουργία τους.

Οι τρίτοι φορείς είναι υπεύθυνοι για την καθημερινή λειτουργία των κέντρων και για την εφαρμογή των υλικών συνθηκών υποδοχής βάση του νομοθετικού πλαισίου του Π.Δ. 220/2007 και βάση των ατομικών συμβάσεων που υπογράφουν με το ΕΚΚΑ. Μέχρι πρόσφατα ο κεντρικός συντονισμός περιοριζόταν στα βασικά. Από το Μάρτιο του 2012 ξεκίνησε να λειτουργεί μια κεντρική βάση δεδομένων με στατιστικά στοιχεία σχετικά με την διαθεσιμότητα κλινών και τις εισροές/ εκροές αιτούντων, προσφέροντας μια συνολική εικόνα του δικτύου των δομών υποδοχής και βελτιωμένη διαχείριση κρίσεων.

Συγκεφαλαιωτική Έκθεση

¹ Για περισσότερες πληροφορίες σε σχέση με την κατάσταση του Ασύλου στην Ελλάδα για το 2012 βλ. «Ετήσια Έκθεση Πολιτικής 2012» (Ελλάδα), Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Ιούλιος 2013. <http://emn.intrasoft-intl.com/Downloads/prepareShowFiles.do?sessionId=8766A669E40C159E2DEA055BF96BD0CE?entryTitle=01.%20Annual%20Policy%20Report%202012>

Σύμφωνα με δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία της Eurostat, η Ελλάδα έχει δεχθεί από το 2008 έως και το 2012 συνολικά 64.971 αιτούντες διεθνή προστασία. Μόνο το 2012 οι αιτούντες άσυλο ανήλθαν σε 9.575, ενώ κατά το ίδιο έτος μόλις 1.279 αιτούντες διεθνή προστασία τοποθετήθηκαν σε κάποια δομή υποδοχής. Θα πρέπει δε να σημειωθεί ότι οι 1.279 τοποθετήσεις αφορούν και σε αιτούντες οι οποίοι ήρθαν στην Ελλάδα και σε προηγούμενα έτη και βρίσκονταν εν αναμονή εξέτασης του αιτήματος τους για παροχή διεθνούς προστασίας και εν αναμονή τοποθέτησής τους σε κάποια δομή φιλοξενίας.

Τα στοιχεία αυτά αποτυπώνουν την πίεση που ασκείται στο σύστημα των δομών υποδοχής αιτούντων άσυλο στη χώρα και προϋδεάζουν για τις επιμέρους διαστάσεις της τοποθέτησης των αιτούντων στον κατάλληλο τύπο δομής υποδοχής. Οι καθυστερήσεις στην εξέταση των αιτημάτων και στην τοποθέτηση σε δομές των αιτούντων επιβαρύνεται περαιτέρω, διότι η Ελλάδα βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο αναφορικά με το σύστημα Ασύλου της καθώς από τον Ιούνιο του 2013 λειτούργησε η νέα Υπηρεσία Ασύλου (ν. 3907/2011²). Παράλληλα συνεχίζεται η εξέταση των εκκρεμών αιτήσεων (55.000 το Δεκέμβριο 2012) με βάση το παλαιο σύστημα του Π.Δ. 114/2010³.

Όπως γίνεται φανερό, αν και η ελληνική νομοθεσία προχώρησε με το Π.Δ. 220/2007 *“Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/9/EK του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη (EEL 31/6.2.2003)”*⁴, στην εναρμόνιση με το κοινοτικό δίκαιο, στην πράξη η Ελλάδα αποτελεί μία από τις χώρες που αντιμετωπίζουν τις μεγαλύτερες δυσκολίες στη διασφάλιση παρόμοιων, με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη, συνθηκών υποδοχής.

Αυτές οι δυσκολίες συνίστανται, αφενός στο έλλειμμα διαθέσιμου χώρου για τους αιτούντες, αφετέρου στη διαφοροποίηση των συνθηκών υποδοχής. Ειδικότερα, οι τύποι δομών υποδοχής στην Ελλάδα είναι οι ακόλουθοι: ανοιχτά κέντρα ομαδικής υποδοχής, ειδικά κέντρα υποδοχής για ευάλωτες ομάδες, κέντρα υποδοχής ανηλίκων, ιδιωτικές κατοικίες ή διαμερίσματα και δωμάτια ξενοδοχείων και εφόσον υποβληθεί αίτηση από παράνομους αλλοδαπούς που βρίσκονται στα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής (ΚΕΠΥ), σε διακριτούς χώρους εντός των ΚΕΠΥ. Η πλειοψηφία των δομών υποδοχής βρίσκεται υπό τη διαχείριση μη κρατικών φορέων και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων και εθνικούς πόρους. Εξαίρεση αποτελούν τα κέντρα φιλοξενίας, τα οποία ιδρύθηκαν με Προεδρικό Διάταγμα και χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Ωστόσο, η χρηματοδοτική ευθύνη ανήκει στις κρατικές αρχές και συγκεκριμένα στη Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας και Αλληλεγγύης, Διεύθυνση Κοινωνικής Αντίληψης και Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, η οποία είναι η διαχειρίστρια αρχή για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων. Εξαίρεση αποτελούν τα ΚΕΠΥ, τα οποία υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπ. Δημοσίας Τάξεως και Προστασίας του πολίτη (ν. 3907/2011).

Οι ως άνω δομές διαφοροποιούνται περαιτέρω, ακόμα και όταν πρόκειται για τον ίδιο τύπο δομής, διότι η κάθε διαχειριστική αρχή (επί παραδείγματι ΜΚΟ) εφαρμόζει τα προβλεπόμενα από την ατομική Προγραμματική Σύμβαση, την οποία έχει συνάψει με το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ) ως την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας. Διαπιστώνεται συνακολούθως ότι δεν υπάρχει ένας ενιαίος κανονισμός λειτουργίας για τις δομές υποδοχής, οι οποίες εφαρμόζουν τη γενική νομοθεσία για τις υλικές συνθήκες υποδοχής αιτούντων άσυλο και την *ad hoc* συμφωνία χρηματοδότησης. Ως εκ τούτου οι

² ΦΕΚ Α-7/26.01.2011, Ν.3907/2011 "Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/EK «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη - μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις".

³ ΦΕΚ Α 195/22.11.2010, Π.Δ. 114/10 «Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας», σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2005/85/EK

⁴ ΦΕΚ Α' 251/2007, Π.Δ. 220/2007, "Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/9/EK του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη (EEL 31/6.2.2003)"

συνθήκες υποδοχής από δομή σε δομή διαφοροποιούνται σημαντικά.

Αναφορικά με το ζήτημα της ποιότητας των δομών υποδοχής έχει ασκηθεί εκτεταμένη κριτική τόσο από εκπροσώπους διεθνών φορέων σε συνέχεια επισκέψεων στις δομές όπου φιλοξενούνται αιτούντες άσυλο (Επίτροπος Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ, Cecilia Malmstrom⁵, Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των μεταναστών, F. Crepeau⁶) όσο και από μέλη του ελληνικού Κοινοβουλίου με τη μορφή (επίκαιρων) ερωτήσεων κατά τον κοινοβουλευτικό έλεγχο. Επίσης, επιστημονικές μελέτες και αναφορές ΜΚΟ αναλύουν επαρκώς τα προτερήματα και τα μειονεκτήματα του συστήματος των δομών υποδοχής αιτούντων άσυλο στη χώρα.

Η ευελιξία των ελληνικών δομών υποδοχής αιτούντων άσυλο θα πρέπει να εξετάζεται υπο το πρίσμα ότι από τη δημιουργία τους βρίσκονται πάντα σε συνθήκες πίεσης, ενώ η διαθεσιμότητα κλινών είναι σταθερά πολύ μικρότερη της ζήτησης. Επιβαρυντικοί παράγοντες οι οποίοι επιτείνουν την κατάσταση είναι σαφώς η γεωγραφική θέση της χώρας, εξωτερικοί παράγοντες, όπως οι επιστροφές στο πλαίσιο του Δουβλίνου II, τουλάχιστον μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης MSS vs Belgium and Greece, η πολιτική αστάθεια και οι κοινωνικές αναταραχές σε γειτονικές περιοχές της Βορείου Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, δομικά προβλήματα του εθνικού συστήματος ασύλου, τα οποία επιμηκύνουν την παραμονή των αιτούντων άσυλο στη χώρα και στα κέντρα φιλοξενίας και κυρίως η παρούσα δημοσιονομική κρίση.

Ωστόσο, από τα τέλη του 2011 όταν ανέλαβε το ΕΚΚΑ⁷ συντονιστικό ρόλο των δομών υποδοχής αιτούντων άσυλο, ο συντονισμός σε περιπτώσεις εκτάκτων πιέσεων έχει βελτιωθεί σημαντικά, ενώ οι βάσεις δεδομένων τις οποίες εγκαινίασε και οι οποίες δίνουν εικόνα σε ζωντανό χρόνο της διαθεσιμότητας αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για τις περαιτέρω προσπάθειες δημιουργίας συστημάτων διαχείρισης κρίσεων.

Συμπερασματικά, παρά την ύπαρξη ενός επαρκούς θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου, η οργάνωση των δομών αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα στην πράξη αποδεικνύεται υποδεέστερη των απαιτήσεων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι παρόλη την πίεση που δέχεται προτεραιοποιεί τους ασυνόδευτους ανήλικους, εισάγοντάς τους σε δομές ανεξαρτήτως εάν έχουν καταθέσει αίτημα ασύλου, παρέχοντάς τους δωρεάν νοσοκομειακή περίθαλψη σε έκτακτα ή μη περιστατικά καθώς και το δικαίωμα εγγραφής τους στο σχολείο ανεξαρτήτως νομικού status. Επίσης, προτεραιοποιώντας τα αιτήματα με βάση την ευαλωτότητα των περιπτώσεων, προστατεύονται μέσω της ένταξης τους σε δομές υποδοχής οι ευάλωτες ομάδες. Από τη άλλη πλευρά, η μεγαλύτερη αδυναμία του συστήματος υποδοχής είναι η ανεπάρκεια σε κλίνες, και ακολουθεί η μη ύπαρξη ενιαίων κανονισμών λειτουργίας στα κέντρα φιλοξενίας, καθώς και μηχανισμών διασφάλισης της ποιότητας των δομών.

Ενότητα 1

Διαφορετικοί τύποι Εγκαταστάσεων Υποδοχής και διαφορετικοί Φορείς

Ερ1. Παρακαλείστε να αναφέρετε στον Πίνακα 1 που ακολουθεί τους τύπους των δομών υποδοχής υπάρχουν στο κράτος (Μέλος) σας.

Σε περίπτωση που το κράτος (Μέλος) σας προσφέρει ένα διαφορετικό τύπο δομών υποδοχής που δεν περιλαμβάνονται στον παρακάτω πίνακα, παρακαλείσθε να τον συμπεριλάβετε και να τον περιγράψετε με την προσθήκη επιπλέον σειράς στον παρακάτω πίνακα. Παρακαλούμε επίσης να αναφέρετε πόσες από αυτές τις εγκαταστάσεις υπάρχουν και να αναφέρετε ποια είναι η χωρητικότητά τους και πόσοι αιτούντες φιλοξενήθηκαν σε αυτές τις εγκαταστάσεις ανά έτος, αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου 2008 έως την 31η Δεκεμβρίου 2012.

⁵http://ec.europa.eu/ellada/press-center/news/archives/news_20121005_malmstrom_episkepsi_el.htm

⁶<http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=12858&LangID=E>

⁷ ΦΕΚ 2016 τ Β' 9-9-2-11 ΥΑ 93510/28-07-2011, «Ανάθεση του Συστήματος Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης»

Σε περίπτωση που το κράτος (Μέλος) σας δεν να είναι σε θέση να παρέχει τη μέγιστη χωρητικότητα, δώστε μια σύντομη εξήγηση σχετικά και προσδιορίστε τον πραγματικό αριθμό των αιτούντων που φιλοξενήθηκαν σε κάθε τύπο εγκαταστάσεων σε ετήσια βάση για την περίοδο 2008-2012.

Οι απαντήσεις σχετικά με τα συλλογικά ανοιχτά κέντρα υποδοχής, τα ενοικιαζόμενα διαμερίσματα και τα δωμάτια ξενοδοχείων προέρχονται από την ετήσια έκθεση του ΕΚΚΑ για το 2012, την ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας στην Ελλάδα για τα κέντρα φιλοξενίας και τις πληροφορίες που παρέχονται από εξωτερικούς παρόχους υπηρεσιών (ΜΚΟ ΑΡΣΙΣ, Γιατροί του Κόσμου, Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός), κατόπιν αντίστοιχων ερωτημάτων καθώς και τον τύπο. Στα συλλογικά ανοιχτά κέντρα διαμονής συμπεριλαμβάνονται όλες οι κατηγορίες που αργότερα αναλύονται ξεχωριστά. Μέχρι τον Μάρτιο του 2012 δεν υπήρχε αρμόδια κρατική αρχή η οποία να τηρεί στατιστικά σχετικά με τη φιλοξενία των αιτούντων διεθνή προστασία. Ενδεικτικά στοιχεία για προηγούμενα έτη αναφορικά με κέντρα φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων προέρχονται από εξωτερικό πάροχο υπηρεσιών που διαχειρίζεται συγκεκριμένα κέντρα.

Πίνακας 1 Διαφορετικού τύποι Λομών Υποδοχής

Τύπος Καταλύματος	Υπάρχει αυτός ο τύπος εγκατάστασης στο κράτος – μέλος	Αν ναι πόσες τέτοιες εγκαταστάσεις υπήρχαν στο τέλος του 2012?	Προσδιορίστε το μέγιστο αριθμό αιτούντων που μπορούν να φιλοξενηθούν σε αυτές τις εγκαταστάσεις	Αριθμός αιτούντων που φιλοξενήθηκαν σε αυτές τις εγκαταστάσεις ανά έτος κατά το διάστημα 2008-2012
Συλλογικά Κέντρα αρχικής υποδοχής/ ενδιάμεσης υποδοχής	Ναι. Ο ν. 3907/2011, άρθ. 6 επ. προβλέπει την ίδρυση Κέντρου πρώτης υποδοχής, αλλά οι σχετικές διατάξεις τέθηκαν σε ισχύ τον Μάρτιο 2013	Καμία. Το πρώτο ΚΕΠΥ λειτούργησε το Μάρτιο 2013.	Μη διαθέσιμο	0
Συλλογικά Ανοιχτά Κέντρα Υποδοχής⁸	Ναι	16 (συμπεριλαμβανομένων των ειδικών τύπων εγκαταστάσεων υποδοχής)	περ. 200	Το έτος 2012 1279 από 2265 αιτούντες άσυλο φιλοξενήθηκαν σε κέντρα φιλοξενίας, πέραν αυτών που ήδη φιλοξενούνταν από προηγούμενα έτη
Ειδικά κέντρα υποδοχής ή εγκαταστάσεις για ευάλωτες ομάδες π.χ. θύματα βασανιστηρίων	Ναι	Τουλάχιστον 4 (ασυνόδευτα κορίτσια, μονογονεϊκές οικογένειες,	124	279 (88 μονογονεϊκές οικογένειες)

⁸ Ανοιχτά κέντρα ορίζονται αυτά στα οποία οι αιτούντες έχουν την δυνατότητα να εισέρχονται και να εξέρχονται ελεύθερα όποτε το επιθυμούν.

ή συγκεκριμένων ευάλωτων γυναικών αιτούντων)		θύματα trafficking)		
Ειδικά ξεχωριστά κέντρα υποδοχής για ασυνόδευτους ανήλικους	Ναι. Ανήλικοι πολύ μικρής ηλικίας δεν περιλαμβάνοντα ι σε αυτή την κατηγορία, καθώς βάσει της νομοθεσία μπορούν να φιλοξενηθούν σε δομές παιδικής προστασίας, όπως ο Άγιος Ανδρέας Καλαμακίου, Χαμόγελο του Παιδιού (ΠΔ 266/1999)	9	Περ. 328	Το 2012 601 ανήλικοι-νέοι αιτούντες φιλοξενήθηκαν (801 από 823 αιτούντες στέγαση τοποθετήθηκαν αρχικά). Εξαιτίας αιφνίδιας φυγής, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η διακύμανση φιλοξενουμένων. Με βάση 3 δομές υποδοχής τις οποίες διαχειρίζεται η ΑΡΣΙΣ: 2008: 31 2009: 94 2010: 116 2011: 168 2012: 168
Ιδιωτικές κατοικίες ή διαμερίσματα: κρατούνται και πληρώνονται από τις αρμόδιες αρχές	Ναι	Τουλάχιστον 24. Διευθέτηση από ΜΚΟ στο πλαίσιο αντίστοιχων συνολικών προγραμμάτων στέγασης ή λήψης έκτακτων μέτρων ή <i>ad hoc</i> από την τοπική αυτοδιοίκηση.	118	Δεν διατίθενται στοιχεία
Ιδιωτικά ξενοδοχεία: κράτηση και εξόφληση από τις αρμόδιες αρχές	Ναι. Περιστασιακά, στο πλαίσιο ολοκληρωμένων προγραμμάτων στέγασης που τρέχον ΜΚΟ ή ως άμεση διευθέτηση για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.	Τουλάχιστον 2 περιπτώσεις.	Δεν διατίθενται στοιχεία	Δεν διατίθενται στοιχεία

Μεμονωμένες κρατήσεις καταλυμάτων όπως κατοικίες, διαμερίσματα, ξενοδοχεία ή / και δυνατότητα διαμονής με φίλους και / ή την οικογένεια⁹	Ναι. Σε πολύ λίγες περιπτώσεις ανεπαρκές χρηματικό βοήθημα (120 ευρώ/μήνα) για περιορισμένο χρονικό διάστημα δόθηκε από τις κρατικές αρχές	Δεν διατίθενται στοιχεία	Δεν διατίθενται στοιχεία	Δεν διατίθενται στοιχεία
Άλλες εγκαταστάσεις για την υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία που κρατούνται και πληρώνονται από τις αρμόδιες αρχές	Όχι	-	-	-

Ερ2. Ποια (ες) αρχή (ες) φέρει (ουν) την αρμοδιότητα χρηματοδότησης των εγκαταστάσεων υποδοχής;

(α) Κρατικές αρχές

(β) Τοπικές αρχές/ Τοπική αυτοδιοίκηση

(γ) Εξωτερικοί πάροχοι υπηρεσιών, όπως οι ΜΚΟ, φορείς από τον ιδιωτικό τομέα ή οποιονδήποτε άλλου είδους συμμετοχή τρίτου;

Μη κρατικοί φορείς διαχειρίζονται την πλειοψηφία των κέντρων φιλοξενίας, η λειτουργία των οποίων συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων και εθνικούς πόρους. Εξάιρεση αποτελούν οι δομές οι οποίες ιδρύθηκαν με Προεδρικό Διάταγμα και χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό (Κρατικός λογαριασμός: Φ220 ΚΑΕ 5216). Ωστόσο η χρηματοδοτική ευθύνη ανήκει στις κρατικές αρχές. Συγκεκριμένα την περίοδο 2008-2011, δυνάμει του ν. 3613/2007, η Γενική Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας και Αλληλεγγύης, Διεύθυνση Κοινωνικής Αντίληψης και Αλληλεγγύης του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ορίστηκε ως Υπεύθυνη Αρχή για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων και τη διαχείριση αιτημάτων στέγασης αιτούντων διεθνούς προστασίας. Δυνάμει του ν. 4052/2012 η ως άνω Διεύθυνση και οι αρμοδιότητές της μεταφέρθηκαν στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας από τις αρχές του 2012.

Στις περιπτώσεις που μη κρατικοί φορείς -ΜΚΟ ή τοπική αυτοδιοίκηση- δικαιούνται χρηματοδότησης από το ΕΤΠ και το κράτος για την υλοποίηση προγραμμάτων στέγασης αιτούντων άσυλο (διαχείριση κέντρων φιλοξενίας, κράτηση και εξόφληση δωματίων σε ξενοδοχεία ή ενοικίαση διαμερισμάτων), τότε εμπíπτουν στον έλεγχο της αρμόδιας (41) Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους στο Υπουργείο Οικονομικών, όπως προβλέπεται στο ν.3613/2007¹⁰.

Τα ΚΕΠΥ αποτελούν αρμοδιότητα του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως και Προστασίας του Πολίτη βάσει του ν. 3907/2011¹¹.

⁹ Παρακαλείστε να διευκρινίσετε κατά πόσον οι αιτούντες λαμβάνουν (ή έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν) ένα οικονομικό επίδομα σε περίπτωση που έχουν προβεί σε ατομική κράτηση της διαμονής τους.

¹⁰ ΦΕΚ 263/Α/23.11.2007, ν. 3613/2007, «Ρυθμίσεις θεμάτων Ανεξάρτητων Αρχών, Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών.»

¹¹ ΦΕΚ Α-7/26.01.2011, ν.3907/2011 «Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ: «σχετικά με τους

Ερ3. Ποιες αρχές έχουν την εκτελεστική ευθύνη¹² για τις εγκαταστάσεις:

(α) Κρατικές αρχές

(β) Τοπικές αρχές/ Τοπική αυτοδιοίκηση

(γ) Εξωτερικοί πάροχοι υπηρεσιών, όπως οι ΜΚΟ, φορείς από τον ιδιωτικό τομέα ή οποιονδήποτε άλλου είδους συμμετοχή τρίτου;

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος ιδ Π.Δ. 220/2007¹³ “Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη (ΕΕ L 31/6.2.2003)”, την εκτελεστική ευθύνη για τις δομές υποδοχής αιτούντων άσυλο έχουν οι Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Ωστόσο δυνάμει του ν.4052/2012 μεταφέρθηκε η Γενική Διεύθυνση Πρόνοιας στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και ως εκ τούτου και η αρμοδιότητα εφαρμογής των διατάξεων περί δομών υποδοχής αιτούντων άσυλο.

Ωστόσο για την καθημερινή λειτουργία των δομών εκτελεστική ευθύνη έχουν και οι ΜΚΟ, που έχουν οριστεί ως υπεύθυνες για τη διαχείριση συγκεκριμένου κέντρου φιλοξενίας και οι οποίες λαμβάνουν χρηματοδότηση από το Κράτος και το ΕΤΠ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων) για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων υποδοχής. Η ευθύνη αυτή περιορίζεται στα συμφωνηθέντα με την κρατική αρχή¹⁴.

Ερ4. Σε περίπτωση που οι εγκαταστάσεις υποδοχής βρίσκονται υπό την διαχείριση των τοπικών αρχών / τοπικής αυτοδιοίκησης ή με τη συμμετοχή ενός εξωτερικού παρόχου υπηρεσιών (π.χ. ΜΚΟ ή φορείς της κοινωνίας των πολιτών), παρακαλούμε να αναφέρετε εάν οι εγκαταστάσεις υποδοχής διαθέτουν κεντρικό συντονισμό (δηλαδή αν μία και μόνη αρχή εξακολουθεί να φέρει τη συνολική ευθύνη για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία;)

Ναι. Από την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με την εισαγωγή της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ τη συνολική ευθύνη για τον συντονισμό φέρει κεντρικά το κράτος, και ειδικότερα από τις αρχές του 2012 αρμόδιο είναι το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (βλ. προηγούμενες απαντήσεις)¹⁵. Ωστόσο, δεδομένου ότι την εκτελεστική ευθύνη την έχουν διάφοροι τρίτοι πάροχοι (ΜΚΟ) και ότι δεν υπάρχει ενιαίος κανονισμός για την λειτουργία όλων των δομών, λόγω μεταξύ άλλων του διαφορετικού τρόπου ίδρυσης τους, οι ειδικότερες συνθήκες φιλοξενίας των αιτούντων διαφοροποιούνται σημαντικά από δομή σε δομή.

Ερ5. Σε περίπτωση που οι εγκαταστάσεις υποδοχής βρίσκονται υπό την διαχείριση των τοπικών αρχών / τοπικής αυτοδιοίκησης ή με τη συμμετοχή ενός εξωτερικού παρόχου υπηρεσιών (π.χ. ΜΚΟ ή φορείς της κοινωνίας των πολιτών), πώς ρυθμίζεται η εμπλοκή τους;

Έχει υπογραφεί κάποιος επίσημος μηχανισμός συντονισμού μεταξύ των διαφόρων φορέων (για παράδειγμα, συμφωνίες συνεργασίας που προβλέπουν την κατανομή των αρμοδιοτήτων);

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι δομές υποδοχής αιτούντων άσυλο βρίσκονται υπό την διαχείριση ΜΚΟ η εμπλοκή τους ρυθμίζεται ad hoc, δηλαδή με βάση τα προβλεπόμενα από την

κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη- μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμένοντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις»

¹² Η Εκτελεστική Ευθύνη αναφέρεται στην καθημερινή λειτουργία των εγκαταστάσεων υποδοχής και περιλαμβάνει επίσης για παράδειγμα τον έλεγχο της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στην εν λόγω εγκατάσταση.

¹³ Π.Δ. 220/2007, “Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη (ΕΕ L 31/6.2.2003)”, ΦΕΚ Α’ 251/13.11.2007

¹⁴ Συνεντευξιαζόμενος 1

¹⁵ Συνεντευξιαζόμενος 1

σύμβαση με την οποία λαμβάνουν χρηματοδότηση για τη λειτουργία της κάθε δομής από το αρμόδιο Υπουργείο. Δυνάμει της υπ' αριθ. 93510/28-07-2011 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 2016 τ Β' 9-9-2-11) το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ανέθεσε το συντονισμό των διαφόρων τρίτων εμπλεκόμενων φορέων από το 2011 στο πλαίσιο του συστήματος Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης των αιτούντων άσυλο στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης¹⁶.

Για τα ΚΕΠΥ το αρθ. 9 παρ. 5 του ν. 3907/2011 προβλέπει για την εμπλοκή φορέων της κοινωνίας των πολιτών, οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια ποιότητας και ασφάλειας και είναι εγγεγραμμένοι στην αντίστοιχο αρχείο που θα συσταθεί στην Κεντρική Υπηρεσία της Υπηρεσίας πρώτης υποδοχής.

Μέρος 2

Εισδοχή των αιτούντων στις δομές υποδοχής: Παράγοντες καθορισμού της πρόσβασης σε διαφορετικούς τύπους δομών

Ερ6. Παρακαλώ δώστε μια σύντομη επισκόπηση των αιτούντων διεθνή προστασία οι οποίοι δικαιούνται να φιλοξενηθούν σε εγκαταστάσεις υποδοχής παρεχόμενες από το κράτος. Συμπληρώστε παρακάτω τον πίνακα 2:

Ο πίνακας συμπληρώθηκε με βάση το ΠΔ 220/2007, το ΠΔ 114/2010 και τους συνεντευξιαζόμενους 1, 2, 3, 4.

Πίνακας 2 Κατηγορίες αιτούντων που δικαιούνται φιλοξενίας σε εγκαταστάσεις υποδοχής

Διαφορετικές κατηγορίες αιτούντων με βάση τον τύπο/στάδιο της διαδικασίας	Δικαιούνται φιλοξενίας σε εγκαταστάσεις υποδοχής (Ναι/Όχι)	Δικαιούνται φιλοξενίας σε συνήθη δομή υποδοχής ή σε ειδική εγκαταστάση ¹⁷ ?
Αιτούντες κατά την διαδικασία του Δουβλίνου ¹⁸	Ναι	Συνήθης Δομή
Αιτούντες κατά την διαδικασία παραδεκτού ¹⁹	Ναι	Συνήθης Δομή
Αιτούντες που δικαιούνται επίσπευση της διαδικασίας	Ναι	Συνήθης Δομή
Ευάλωτες ομάδες αιτούντων ²⁰ (με	Ναι	Συνήθης Δομή

¹⁶ <http://www.ekka.org.gr/EKKA!show.action?type=estia>

¹⁷ Οι ειδικές εγκαταστάσεις υποδοχής αναφέρονται σε εγκαταστάσεις που αποκλίνουν από τις συνήθεις εγκαταστάσεις υποδοχής, π.χ. ανάλογα με τον τύπο του αιτούντος, ή το στάδιο / διαδικασία.

¹⁸ Αιτούντες με βάση το Δουβλίνο II είναι οι αιτούντες για τους οποίους η διαδικασία του Δουβλίνου έχει ξεκινήσει και οι οποίοι αναμένουν απόφαση με βάση το Δουβλίνο II περί καθορισμού της αρμόδιας χώρας για την εξέταση της αίτησης ασύλου.

¹⁹ Η διαδικασία παραδεκτού αναφέρεται στο στάδιο της αίτησης κατά το οποίο τα κράτη (μέλη) αποφασίζουν αν η αίτηση θα εξεταστεί ή όχι στην ουσία με βάση τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 25 της οδηγίας 2005/85/ΕΚ (οδηγία περί διαδικασιών ασύλου), η οποία προβλέπει περιπτώσεις κατά τις οποίες τα κράτη μέλη επιτρέπεται να κρίνουν την προσφυγή ως απαράδεκτη και στη συνέχεια δεν υποχρεούνται να εξετάσουν την αίτηση.

²⁰ Η οδηγία περί συνθηκών υποδοχής κάνει αναφορά στις ακόλουθες κατηγορίες αιτούντων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες: ασυνόδευτοι ανήλικοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι, εγκυμονούσες, μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά, άτομα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας.

συγκεκριμένες ψυχολογικές / ιατρικές ανάγκες που χρήζουν βοήθειας)		
Ασυνόδευτοι ανήλικοι που αναμένουν απόφαση παρ χής διεθνούς προστασίας	Ναι	Δομή υποδοχής ανηλίκων
Ασυνόδευτοι ανήλικοι που έχουν εξαντλήσει την διαδικασία παροχής διεθνούς προστασίας και αναμένουν να επιστραφούν	Ναι	Δομή υποδοχής ανηλίκων
Αιτούντες που έχουν υποβάλει προσφυγή	Ναι	Συνήθης Δομή
Αιτούντες που έχουν υποβάλει επακόλουθη αίτηση	Ναι	Συνήθης Δομή
Αιτούντες που έχουν λάβει θετική απάντηση στο αίτημα τους για διεθνή προστασία ²¹	Ναι, μπορούν να παραμείνουν μέχρι 30 ημέρες μετά τη λήψη θετικής απάντησης	Συνήθης Δομή
Αιτούντες που έχουν εξαντλήσει την διαδικασία παροχής διεθνούς προστασίας και αναμένουν να επιστραφούν	Τυπικά οι δομές φιλοξενίας προορίζονται για αιτούντες άσυλο στην πράξη όμως δεν συνηθίζεται να διωχθεί κάποιος αιτών αυτόματα με την απόρριψη του αιτήματος του για κοινωνικούς λόγους.	Συνήθης Δομή
Άλλοι (π.χ. υποψήφιοι από άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, οικογένειες με παιδιά που βρίσκονται σε καθεστώς παράνομης μετανάστευσης, οι υποψήφιοι από ασφαλείς τρίτες χώρες καταγωγής κλπ. Παρακαλείστε να διευκρινίσετε)	Πέρα από τους αιτούντες άσυλο η μόνη ομάδα που δικαιούται φιλοξενίας ανεξάρτητα από νομικό καθεστώς στο οποίο ανήκει είναι οι ανήλικοι	Δομή υποδοχής ανηλίκων

Ερ7. Από τις προαναφερόμενες κατηγορίες των αιτούντων που έχουν δικαίωμα στην υποδοχή, μπορεί οποιοσδήποτε να αποκλειστεί από τις εγκαταστάσεις υποδοχής για συγκεκριμένους λόγους (π.χ. επειδή ο αιτών διαθέτει επαρκή οικονομικά μέσα, ή διότι ο αιτών έχει απαράδεκτη συμπεριφορά σε εγκατάσταση υποδοχής, ή οποιουσδήποτε άλλους λόγους);

Οι εγκαταστάσεις υποδοχής διαθέτουν καθεμία το δικό της κανονισμό λειτουργίας, τον οποίο ο αιτών διεθνούς προστασίας αποδέχεται ενυπόγραφα κατά την άφιξή του στο κέντρο φιλοξενίας. Η πρακτική που εφαρμόζεται είναι ότι εάν αποδειχθεί ότι κάποιος έχει επαρκή οικονομικά μέσα δεν τοποθετείται σε δομή υποδοχής²². Επίσης εάν εγκαταλείψει τον τόπο διαμονής που του έχει καθορίσει η Κεντρική Αρχή χωρίς να την ενημερώσει ή χωρίς άδεια, όπου αυτό απαιτείται δύναται να αποβληθεί. Ακόμα, μπορεί να αποκλειστεί εάν δεν συμμορφώνεται προς την υποχρέωση δήλωσης στοιχείων ή δεν ανταποκρίνεται σε αίτηση παροχής πληροφοριών ή δεν προσέρχεται στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέτασης της αίτησης σε προσωπική συνέντευξη εντός της προθεσμίας που του ορίζεται. Σε περίπτωση εξαφάνισης του αιτούντος, ο οποίος εντοπίζεται ή προσέρχεται αυτοβούλως στην αρμόδια αρχή, εκδίδεται επαρκώς αιτιολογημένη απόφαση της Κεντρικής

²¹ Αν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί για πόσο καιρό θα έχουν ακόμη το δικαίωμα φιλοξενίας σε εγκαταστάσεις υποδοχής.

²² Συνεντευξιαζόμενος 1

Αρχής, σχετικά με την ανανέωση της παροχής μερικών ή του συνόλου των συνθηκών υποδοχής, λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους της εξαφάνισης. Η απόφαση κοινοποιείται στον αιτούντα²³.

Σε περίπτωση παράβασης του κανονισμού λειτουργίας της δομής, ο αιτών ενημερώνεται εγγράφως από το Διευθυντή του Κέντρου για τις συνέπειες της πράξης του και ιδίως για τυχόν αποβολή του από το Κέντρο, σύμφωνα με τον οικείο κανονισμό²⁴.

Κατά της απόφασης αποβολής από το Κέντρο Φιλοξενίας ο αιτών δύναται εντός 5 ημερών από την επίδοση της απόφασης, να προσφύγει ενώπιον του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία του Κέντρου Φιλοξενίας. Η απόφαση επί της προσφυγής εκδίδεται εντός 5 ημερών από την άσκησή της και επιδίδεται στον προσφεύγοντα.

Ο Διευθυντής του Κέντρου ζητά τη συνδρομή των αστυνομικών αρχών, όταν ο αιτών στον οποίο κοινοποιήθηκε η οριστική απόφαση αποβολής, αρνείται να συμμορφωθεί.

Οι αποφάσεις για τον περιορισμό, τη διακοπή παροχής ή την άρνηση των συνθηκών υποδοχής και ιδίως όσες αφορούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες, αιτιολογούνται ειδικώς, μέχρι δε την έκδοση τους δεν περιορίζεται και δεν διακόπτεται η παροχή των υλικών συνθηκών υποδοχής. Οι υλικές αυτές συνθήκες υποδοχής περιορίζονται ή διακόπτονται μόνο στο μέτρο που τούτο προβλέπεται ρητά στην οικεία απόφαση. Σε κάθε περίπτωση εξασφαλίζεται η πρόσβαση σε επείγουσα ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Εξαίρεση αποτελεί η ομάδα των ανηλίκων όπου σε περίπτωση απαράδεκτης συμπεριφοράς επιδιώκεται η μεταφορά του ανήλικου σε άλλη δομή υποδοχής²⁵.

Ερ8. α) Το κράτος (Μέλος) σας πραγματοποιεί αξιολόγηση σχετικά με το αν ο αιτών ανήκει σε ευάλωτες ομάδες που θα μπορούσε να οδηγήσει στην εγκατάσταση σε ειδικές δομές υποδοχής για τις ευάλωτες ομάδες των αιτούντων;

Ναι. Το 2011 το ΕΚΚΑ²⁶ ανέλαβε την αρμοδιότητα συγκέντρωσης και διαχείρισης των αιτημάτων τοποθέτησης σε δομή υποδοχής των αιτούντων άσυλο και των ασυνόδευτων ανηλίκων που παραπέμπονται από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές ή συνεργαζόμενους φορείς παροχής υπηρεσιών υποδοχής και κοινωνικής στήριξης της ομάδας στόχου. Έκτοτε, αναπτύχθηκαν από το ΕΚΚΑ τυποποιημένες φόρμες αξιολόγησης της ευαλωτότητας οι οποίες διανεμήθηκαν σε όλους τους φορείς που έρχονται σε επαφή με τους αιτούντες άσυλο και είναι αρμόδιοι για την παραπομπή αιτημάτων τοποθέτησης σε δομή υποδοχής. Οι φόρμες αποστέλλονται στο ΕΚΚΑ μαζί με τα λοιπά στοιχεία του φακέλου του αιτούντα. Το ΕΚΚΑ ακολουθώς προτεραιοποιεί τα αιτήματα ανάλογα με την ευαλωτότητα χρησιμοποιώντας τυποποιημένους πίνακες αξιολόγησης τους οποίους ανέπτυξε με βάση τα διεθνή πρότυπα, την εμπειρία και την θεωρία περί αξιολόγησης της ευαλωτότητας. Η ευαλωτότητα του περιστατικού σε συνδυασμό με την διαθεσιμότητα των θέσεων οδηγεί στην τοποθέτηση σε αντίστοιχη δομή υποδοχής.

Ερ8. β) Εάν ναι, παρακαλείσθε να διευκρινίσετε αν η σχετική εκτίμηση ότι ανήκει ή όχι σε ευάλωτες ομάδες είναι:

α) Υποχρεωτική και προβλεπόμενη από τον νόμο (Ναι / Όχι)

Ναι. Με βάση το Π.Δ. 220/2007, “Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη (ΕΕΛ 31/6.2.2003)”, στο άρ.17

²³ Συνεντευξιαζόμενος 3

²⁴ Ibid

²⁵ Συνεντευξιαζόμενος 1

²⁶ ΥΑ 93510/28-07-2011, «Ανάθεση του Συστήματος Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης», ΦΕΚ 2016 τ Β' 9-9-2-11

προβλέπεται ότι κατά την εφαρμογή των διατάξεων του Κεφαλαίου Β' περί των συνθηκών υποδοχής, οι αρμόδιες αρχές και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης φροντίζουν για την ειδική μεταχείριση των αιτούντων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, όπως οι ανήλικοι, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, οι ανάπηροι, οι ηλικιωμένοι, οι εγκυμονούσες, οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά, καθώς και τα πρόσωπα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας.

β) Η συνήθης πρακτική (Ναι / Όχι)

γ) Προαιρετική (Ναι / Όχι)

Ερ9. Ποια αρχή / (ες) φέρουν την ευθύνη για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με την κατανομή των αιτούντων διεθνή προστασία σε διαφορετικές εγκαταστάσεις υποδοχής;

Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΚΑ)²⁷ από το 2011 δυνάμει της ΥΑ 93510/28-07-2011 (ΦΕΚ 2016 τ Β' 9-9-2-11) είναι αποκλειστικά αρμόδιο για το Σύστημα Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης των αλλοδαπών αιτούντων άσυλο. Ειδικότερα η Υπηρεσία Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης αιτούντων άσυλο και ασυνόδευτων ανηλίκων συγκεντρώνει όλα τα αιτήματα στέγασης καθώς και το κοινωνικό ιστορικό των αιτούντων. Ακολουθώντας, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του κάθε περιστατικού και τη διαθεσιμότητα των δομών προχωρεί σε τοποθέτηση σε δομή φιλοξενίας.

Ερ10. Πώς αυτές οι αρχές κατανέμουν τους αιτούντες σε διαφορετικούς τύπους των εγκαταστάσεων υποδοχής;

Παρακαλείστε να αναφέρετε κατά πόσον ένα από τα παρακάτω σενάρια, ή συνδυασμός αυτών, ισχύουν για το κράτος (Μέλος) σας και περιγράψτε εν συντομία:

- i) **Χωρητικότητα:** Ναι
- ii) **Μηχανισμός Διασποράς:** Ναι
- iii) **Τύπος διαδικασίας ασύλου:** Όχι
- iv) **Στάδιο στη διαδικασία Ασύλου:** Όχι
- v) **Προφίλ του αιτούντα Ασύλου:** Ναι
- vi) **Διάρκεια της διαδικασίας Ασύλου:** Ναι
- vii) **Άλλα κριτήρια (π.χ. οικογενειακή σύνθεση):** Ναι

Το ΕΚΚΑ κατά την κατανομή των αιτούντων άσυλο λαμβάνει υπόψη αρχικά τη διαθεσιμότητα κλινών για τον συγκεκριμένο αιτούντα, δηλαδή με εκτιμώντας το προφίλ του και κυρίως αν πρόκειται για ευάλωτο άτομο ή ανήλικο. Επίσης συνυπολογίζεται ο χρόνος αναμονής του αιτούντος μέχρι την εύρεση θέσης σε κατάλληλη δομή υποδοχής. Τέλος, λαμβάνεται υπόψη η γεωγραφική απόσταση του αιτούντα από τη δομή και η δυνατότητα μεταφοράς του στη δομή. Ειδικότερα, αναφορικά με τους ανήλικους κριτήριο αποτελεί η δυνατότητα διαθέσιμου συνοδού για την μεταφορά του ανηλίκου στη δομή.

Ερ11. Είναι η διαδικασία για την τοποθέτηση των αιτούντων σε διαφορετικές εγκαταστάσεις υποδοχής:

α) Προβλεπόμενη στη νομοθεσία (Ναι / Όχι)?

Το Π.Δ.220/2007, με το οποίο μεταφέρθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2003/9/ΕΚ σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη, προβλέπει στο άρθρο 6 παρ. 2 ότι σε αιτούντα ο οποίος δε διαθέτει στέγη ή επαρκείς πόρους για να

²⁷ <http://www.ekka.org.gr/EKKA!show.action?type=estia>

καλύπτει τις ανάγκες στέγασής του, παρέχεται στέγη σε Κέντρο Φιλοξενίας ή άλλο χώρο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 3, ύστερα από αίτησή του, που υποβάλλεται στις αρμόδιες αρχές παραλαβής και εξέτασης σχετικών αιτημάτων. Στη δε παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου περιγράφεται αδρομερώς η διαδικασία, σύμφωνα με την οποία το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης γνωστοποιεί στην Κεντρική Αρχή (σήμερα το ΕΚΚΑ) τα διαθέσιμα Κέντρα Φιλοξενίας, καθώς και τους λοιπούς χώρους οι οποίοι κρίνονται κατάλληλοι για τη στέγαση των αιτούντων. Η κατανομή κάθε αιτούντος στα κέντρα και τους χώρους αυτούς γίνεται από την Κεντρική Αρχή (σήμερα το ΕΚΚΑ), αφού ληφθούν υπόψη η διατήρηση της οικογενειακής ενότητας των αιτούντων, η λειτουργία φορέων κοινωνικών παροχών, η διαφύλαξη αρμονικών σχέσεων μεταξύ των αιτούντων και η δυνατότητα μετακίνησης των αιτούντων στον οριζόμενο τόπο διαμονής.

Επίσης, στο ΠΔ 220/2007 περιλαμβάνονται ρητές διατάξεις για την τοποθέτηση συγκεκριμένων κατηγοριών αιτούντων διεθνή προστασία στις κατάλληλες εγκαταστάσεις υποδοχής. Αναλυτικά, το άρθρο 17 διαλαμβάνει ότι οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης φροντίζουν για την ειδική μεταχείριση των αιτούντων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, όπως οι ανήλικοι, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, οι ανάπηροι, οι ηλικιωμένοι, οι εγκυμονούσες, οι μονογονεϊκές οικογένειες με ανήλικα παιδιά, καθώς και τα πρόσωπα που έχουν υποστεί βασανιστήρια, βιασμό ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας.

Ειδική μέριμνα λαμβάνεται για τους ανήλικους γενικά, αλλά και για τους ασυνόδευτους ανήλικους. Στο άρθρο 18 παρ. 2 προβλέπεται ότι οι αρμόδιες αρχές υποδοχής και φιλοξενίας, εξασφαλίζουν την πρόσβαση σε μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας σε ανήλικους που είναι θύματα κάθε μορφής κακοποίησης, αμέλειας, εκμετάλλευσης, βασανιστηρίων ή σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή ενόπλων συγκρούσεων και εξασφαλίζουν την παροχή σ' αυτούς της κατάλληλης ψυχολογικής φροντίδας και εξειδικευμένης θεραπείας, εφόσον τούτο απαιτείται. Στο άρθρο 19 παρ. 2 (α) και (β) προβλέπεται αναφορικά με τους ασυνόδευτους ανήλικους ότι οι αρμόδιες αρχές παραλαβής και εξέτασης της αίτησης ασύλου θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ανάγκες στέγασής του παιδιού ικανοποιούνται με τη φιλοξενία του σε ενήλικους συγγενείς, σε ανάδοχο οικογένεια, σε Κέντρα Φιλοξενίας με ειδική υποδομή για ανήλικους ή σε άλλους χώρους φιλοξενίας κατάλληλους για ανήλικους και ότι η στέγαση του παιδιού το προστατεύει από τον κίνδυνο της εμπορίας ή εκμετάλλευσης, θα πρέπει δε να ενεργούν για την από κοινού στέγαση και συμβίωση των αδελφών, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία, την ωριμότητά και γενικά το συμφέρον κάθε ανηλίκου.

Ομοίως ειδική αναφορά υπάρχει στα θύματα βασανιστηρίων και βίας, στην περίπτωση των οποίων σύμφωνα με το άρθρο 20, παρ. 1 οι αρμόδιες αρχές υποδοχής και φιλοξενίας ή παραλαβής και εξέτασης της αίτησης ασύλου, εξασφαλίζουν τη μεταφορά των θυμάτων βασανιστηρίων, βιασμού ή άλλων σοβαρών πράξεων βίας σε εξειδικευμένες υπηρεσίες, για την απαραίτητη υποστήριξη και θεραπεία των τραυμάτων που προκάλεσαν οι προαναφερόμενες πράξεις.

Εν ολίγοις η διαδικασία με την οποία διευθετείται η τοποθέτηση και τελική εισδοχή αιτούντων άσυλο στις σχετικές εγκαταστάσεις προκύπτει μέσα από τις διατάξεις περί παραλαβής/εξέτασης του αιτήματος και απάντησης και τη συναφή συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων (κρατικών και μη κρατικών). Σε αυτή τη διαδικασία, την υπό μελέτη περίοδο, καθοριστικό ρόλο έχει το ΕΚΚΑ.

β) Περιγραφόμενη στο εθιμικό δίκαιο/ με κατευθυντήριες γραμμές (Ναι / Όχι)?

γ) Δεν περιγράφεται στα επίσημα έγγραφα, αλλά υπάρχει μια συνήθης πρακτική αντί αυτού (Ναι / Όχι)

Ερ12. Εφόσον υπάρχει επαρκής χωρητικότητα, το κράτος (Μέλος) σας παρέχει στον αιτούντα

τη δυνατότητα επιλογής εγκατάστασης υποδοχής / τοποθεσία;

Σε πρακτικό επίπεδο διαπιστώνεται ότι η χωρητικότητα είναι ανεπαρκής για την ικανοποίηση όλων των αιτημάτων παροχής στέγης σε δομή υποδοχής. Ως εκ τούτου η δυνατότητα προσωπικής επιλογής είναι περιορισμένη έως πρακτικά αδύνατη.

Σε κάθε περίπτωση αποτελεί θεμελιώδη αρχή η λήψη μέριμνας στα Κέντρα Φιλοξενίας ώστε οι οικογένειες να στεγάζονται στον ίδιο χώρο (άρθρα 7 και 13 του ΠΔ 220/2007). Επίσης λαμβάνεται μέριμνα έτσι ώστε τα ανήλικα τέκνα των αιτούντων ή οι ανήλικοι αιτούντες να διαμένουν με τους γονείς τους ή με τον ενήλικο συγγενή που έχει την επιμέλειά τους ή με τον υπεύθυνο για τη φροντίδα τους με γνώμονα το σεβασμό στις ιδιαιτερότητες και στόχο την αρμονική συνύπαρξή τους.

Βασική αρχή εξάλλου συνολικά του συστήματος διαχείρισης των αιτήσεων στέγασης είναι, όπως έχει προαναφερθεί σε προηγούμενες απαντήσεις, η τοποθέτησή των αιτούντων διεθνή προστασία στο πιο κατάλληλο για αυτούς Κέντρο Φιλοξενίας βάσει των δημογραφικών χαρακτηριστικών τους και τη συμπερίληψή τους ή μη στις ειδικές κατηγορίες αιτούντων διεθνή προστασία.

Ερ13. α) Παρέχεται από το κράτος (Μέλος) η δυνατότητα να μεταφερθούν αιτούντες διεθνή προστασία σε διαφορετικές εγκαταστάσεις υποδοχής μετά την αρχική τοποθέτηση σε κέντρο υποδοχής;

Ναι. Στο άρ. 13 παρ. 8 του ΠΔ 220/2007 προβλέπεται η πραγματοποίηση μεταφοράς αιτούντων άσυλο με μέριμνα της Κεντρικής Αρχής (σήμερα το ΕΚΚΑ), μόνο εφόσον αυτή είναι αναγκαία, με ενημέρωση των νομικών συμβούλων για τη μεταφορά και τη νέα διεύθυνση των αιτούντων άσυλο.

Το ίδιο άρθρο στην παρ. 2 διαλαμβάνει ότι η στέγαση σε Κέντρα Φιλοξενίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος, μετά την παρέλευση του οποίου παρέχεται κάθε διευκόλυνση στους αιτούντες προκειμένου να εξασφαλίσουν κατάλληλο ιδιωτικό χώρο στέγασης.

Ειδικά σε ό,τι αφορά στους ασυνόδευτους ανήλικους, διευκρινίζεται ρητά στο άρθρο 19 παρ. 2 (δ) ότι οι αλλαγές διαμονής ασυνόδευτων ανηλίκων πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο.

Q13. β) Εάν ναι, ποιο από τα παρακάτω κριτήρια εφαρμόζονται, ή συνδυασμός αυτών, για την μετεγκατάσταση σε διαφορετικό κέντρο υποδοχής:

i) Χωρητικότητα/ θέματα διαχείρισης κλινών: Ναι

ii) Αλλαγή στο προφίλ της οικογένειας (π.χ. γέννηση ενός παιδιού): Ναι

iii) Ιατρικοί λόγοι ή ειδικοί λόγοι ανάγκης: Ναι

iv) Συμβάντα στα κέντρα που μπορεί να απαιτούν μεταφορά σε εναλλακτική στέγη: Ναι

v) Προθεσμίες (σχετιζόμενες με τη διαδικασία): Ναι

vi) Προγράμματα για την εθελοντική επιστροφή στη χώρα προέλευσης: Ναι

vii) Οποιοσδήποτε άλλος λόγος; Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να μεταφερθεί ανήλικος για να αποκτήσει πρόσβαση σε εξειδικευμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα²⁸

**Μέρος 3 Ποιότητα:
Εθνική Νομοθεσία για τις Υλικές Συνθήκες Υποδοχής**

²⁸ Π.χ. Ανήλικος με μητρική γλώσσα τα γαλλικά ο οποίος μεταφέρθηκε σε ξενώνα πλησίον γαλλικού σχολείου για να ολοκληρώσει το λύκειο και να έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει τις σπουδές του (συνεντευξιαζόμενος 1).

Ερ14. Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κράτους (Μέλους) σας, τι δικαιούνται όσον αφορά τις ακόλουθες συνθήκες υποδοχής οι αιτούντες διεθνή προστασία που φιλοξενούνται στις εγκαταστάσεις υποδοχής:

α) Τρόφιμα: *Ναι*

β) Είδη ένδυσης: *Ναι*

γ) Οικονομικό βοήθημα²⁹:

Το άρθρο 12 του ΠΔ 220/2007 αντιστοιχεί στο άρθρο 13 της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ. Συγκεκριμένα το άρθ. 12 προβλέπει ότι οι αρμόδιες αρχές για τις υλικές συνθήκες υποδοχής διασφαλίζουν συγκεκριμένα επίπεδα διαβίωσης κυρίως ως προς την υγεία, τις στοιχειώδεις ανάγκες των αιτούντων και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους. Η διάταξη περιλαμβάνει τους αιτούντες με ειδικές ανάγκες και εκείνους σε συνθήκες κράτησης. Σε περίπτωση ατόμων με αναπηρία 67% και άνω χορηγείται επίδομα αναπηρίας για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η εξέταση της αίτησης, εφόσον δεν είναι εφικτή η διαμονή των αιτούντων σε Κέντρα Φιλοξενίας. Σε περίπτωση που ο αιτών διαθέτει επαρκείς πόρους δεν δικαιούται κάποιες ή όλες τις υλικές συνθήκες υποδοχής και περίθαλψη. Τα κριτήρια για τα επαρκή μέσα καθορίζονται από το Ν.Δ. 57/1973 και συναφείς Αποφάσεις.

Ερ15. Παρακαλείσθε να αναφέρετε στον κατωτέρω Πίνακα 3 για κάθε τύπο εγκατάστασης υποδοχής που υπάρχει στο κράτος (Μέλος) σας: τη διαθέσιμη επιφάνεια ανά αιτούντα (σε τετραγωνικά μέτρα), το βαθμό εποπτείας (αριθμός προσωπικού ανά αιτούντα), και να καθορίσετε αν οι αιτούντες έχουν τη δυνατότητα να λάβουν μέρος σε οργανωμένες δραστηριότητες αναψυχής.

Τα στοιχεία στον παρακάτω πίνακα βασίζονται στη μελέτη των Δημητροπούλου & Παπαγεωργίου 2008:58 επ. και στις συνεντεύξεις.

Πίνακας 3. Άλλα κριτήρια ποιότητας για τις εγκαταστάσεις υποδοχής που σχετίζονται με την εμπειρία του αιτούντος φιλοξενούμενου σε δομή υποδοχής

Τύπος Καταλύματος	Διαθέσιμη επιφάνεια ανά αιτούντα σε τετραγωνικά μέτρα	Ποσοστό εποπτείας (αριθμός προσωπικού ανά αιτούντα)	Δυνατότητα ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων; Ναι / Όχι. Εάν ναι, περιγράψτε σύντομα
Συλλογικά Κέντρα αρχικής υποδοχής/ ενδιάμεσης υποδοχής	Τουλάχιστον 4 τ.μ. (Γενικός κανονισμός εσωτερικής λειτουργίας, ΥΑ 7001/2/1454η /24-1-2013, άρθρ. 20 παρ. 5)	Προβλέπονται 406 άτομα συνολικά	ναι
Συλλογικά Ανοιχτά Κέντρα		Κέντρο	Ναι:

²⁹ Παρακαλείσθε να εξηγήσετε ποια έξοδα επιδιώκει να καλύψει το οικονομικό βοήθημα(π.χ. αν καλύπτει τα έξοδα διαμονής, αν περιλαμβάνει χαρτζιλίκι κτλ) και να διευκρινίσετε κατά πόσον το οικονομικό βοήθημα παρέχεται de facto ή / και κατά πόσον μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αμοιβή των αιτούντων οι οποίοι εργάζονται (μικρές εργασίες) εντός της εγκατάστασης υποδοχής.

Υποδοχής		προσωρινής Διαμονής στο Λαύριο (ίδρυση με ΠΔ 266/1999): ο Δ/ντης και κατ' ανώτατο 26 εργαζόμενοι συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών υπηρεσιών. Στα άλλα κέντρα φιλοξενίας, τα οποία διαχειρίζονται ΜΚΟ, εκτός από το Δ/ντη, ο αριθμός των εργαζομένων δεν είναι σταθερός. Ωστόσο, ορισμένες ειδικότητες υπάρχουν αδιαμφισβήτητα (προσωπικό κουζίνας, καθαρισμού ασφαλείας, διοικητικής υποστήριξης, κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος). Περιστασιακά δάσκαλος ελληνικής γλώσσας (αιτούντες ομιλούντες την ελληνική διδάσκουν τους υπόλοιπους ειδικά στις εγκαταστάσεις ανηλίκων) νομική υποστήριξη, μετάφραση.	εκπαιδευτικές, αθλητικές, ψυχαγωγικές
Ειδικά κέντρα υποδοχής ή εγκαταστάσεις για ευάλωτες ομάδες (π.χ. θύματα βασανιστηρίων ή συγκεκριμένων ευάλωτων γυναικών αιτούντων)		Εκτός από το Δ/ντη, ο αριθμός των εργαζομένων δεν είναι σταθερός. Ωστόσο, ορισμένες ειδικότητες	<i>Ναι:</i> εκπαιδευτικές, αθλητικές, ψυχαγωγικές

		υπάρχουν αδιαμφισβήτητα (προσωπικό κουζίνας, καθαρισμού ασφαλείας, διοικητικής υποστήριξης, κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος). Περιστασιακά δάσκαλος ελληνικής γλώσσας (αιτούντες ομιλούντες την ελληνική διδάσκουν τους υπόλοιπους ειδικά στις εγκαταστάσεις ανηλίκων) νομική υποστήριξη, μετάφραση.		
Ειδικά ξεχωριστά κέντρα υποδοχής για ασυνόδευτους ανηλίκους		Εκτός από το Δ/ντη, ο αριθμός των εργαζομένων δεν είναι σταθερός. Ωστόσο, ορισμένες ειδικότητες υπάρχουν αδιαμφισβήτητα (προσωπικό κουζίνας, καθαρισμού ασφαλείας, διοικητικής υποστήριξης, κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος). Περιστασιακά δάσκαλος ελληνικής γλώσσας (αιτούντες ομιλούντες την ελληνική διδάσκουν τους υπόλοιπους ειδικά στις εγκαταστάσεις ανηλίκων) νομική	Ναι: εκπαιδευτικές, αθλητικές, ψυχαγωγικές	

		υποστήριξη, μετάφραση.	
Ιδιωτικές κατοικίες ή διαμερίσματα: κρατούνται και πληρώνονται από τις αρμόδιες αρχές	-	-	-
Ιδιωτικά ξενοδοχεία: κρατούνται και εξοφλούνται από τις αρμόδιες αρχές	-	-	-
Μεμονωμένες κρατήσεις καταλυμάτων όπως κατοικίες, διαμερίσματα, ξενοδοχεία ή / και δυνατότητα διαμονής με φίλους και / ή την οικογένεια	-	-	-
Άλλες εγκαταστάσεις για την υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία που κρατούνται και πληρώνονται από τις αρμόδιες αρχές	όχι	-	-

Ερ16. Έχει αναπτύξει το κράτος (Μέλος) σας κατευθυντήριες γραμμές ή ένα εγχειρίδιο σε σχέση με την υποδοχή που προσφέρεται στους αιτούντες διεθνή προστασία;

Δεν υπάρχει συνολικό εγχειρίδιο αποκλειστικά για τις συνθήκες υποδοχής. Ωστόσο έχει συνταχθεί Εγχειρίδιο με Βασικές Πληροφορίες για αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα (Ιούνιος 2013), το οποίο περιλαμβάνει πληροφορίες και για θέματα υποδοχής αιτούντων διεθνούς προστασίας, μεταφρασμένο σε 20 γλώσσες, εκδοθέν από την Υπ. Αρμοστεία για του Πρόσφυγες-Γραφείο Ελλάδας σε συνεργασία με την Υπηρεσία Ασύλου και τις μεταφραστικές υπηρεσίες της ΜΕΤΑΔΡΑΣΗΣ. Επίσης σε κάθε κέντρο φιλοξενίας υπάρχει ο οικείος κανονισμός λειτουργίας, τον οποίο αποδέχονται ενυπόγραφα οι αιτούντες άσυλο που θα φιλοξενηθούν.

Στα ΚΕΠΥ ο Γενικός Κανονισμός Εσωτερικής Λειτουργίας προβλέπει για τη διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων σε όλες τις απαραίτητες γλώσσες (ΥΑ 7001/2/1454η/24-1-2013, άρθ. 4 παρ. 4).

Ερ17. Ποιοι μηχανισμοί ελέγχου έχουν τεθεί σε εφαρμογή για να εξασφαλιστεί ότι οι συνθήκες υποδοχής που προβλέπονται είναι σύμφωνες με τα πρότυπα που καθορίζονται στην εθνική νομοθεσία ή άλλα πρωτόκολλα / κανονισμούς;

Για κάθε ασυνόδετο ανήλικο διορίζεται Εισαγγελέας Ανηλίκων ως Επίτροπος. Επιπλέον εκπρόσωποι της Ύπατης Αρμοστείας των Ην. Εθνών για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα ή άλλος εξουσιοδοτημένος φορέας μπορεί να έχει πρόσβαση στις εγκαταστάσεις υποδοχής. Ο Συνήγορος για το Μετανάστη, τον Πρόσφυγα και τον Ομογενή δύναται να αναφερθεί στο ζήτημα. Τα μέλη του Κοινοβουλίου δια του Κοινοβουλευτικού Ελέγχου εγείρουν ζητήματα σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής (εγκαταστάσεις και υλικές συνθήκες).

Αναφορικά με τα ΚΕΠΥ, Περιφερειακή Επιτροπή Εποπτείας, υπαγόμενη στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη συγκροτείται σύμφωνα με το ν.3907/2011, αρθ. 12.

Ερ18. Έχει υπάρξει δημόσια συζήτηση σχετικά με την ποιότητα των εγκαταστάσεων υποδοχής στο κράτος μέλος σας κατά την περίοδο από το 2008 - έως σήμερα;

Οι πρόσφατες επισκέψεις της Επιτρόπου Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ, Cecilia Malmstrom³⁰

³⁰ http://ec.europa.eu/ellada/press-center/news/archives/news_20121005_malmstrom_episkepsi_el.htm

και του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των μεταναστών, F. Crepeau³¹, ιδίως η κριτική για τις συνθήκες στα κέντρα κράτησης στα σύνορα και εν γένει, όπου παράνομοι μετανάστες και αιτούντες άσυλο κρατούνται μαζί, ανέδειξε μεταξύ άλλων το ζήτημα της ποιότητας των εγκαταστάσεων υποδοχής. Επιπλέον εκθέσεις εθνικών και διεθνών ΜΚΟ³² και πρωτογενής έρευνα έχουν φωτίσει το ζήτημα στο πλαίσιο ανοιχτών δημοσίων συζητήσεων με τη συμμετοχή ακαδημαϊκών, εμπλεκόμενων φορέων κλπ.

Στο πλαίσιο επίσης του κοινοβουλευτικού ελέγχου, τα μέλη του κοινοβουλίου υποβάλλουν ερωτήσεις για τις εγκαταστάσεις υποδοχής (πηγή και ύψος χρηματοδότησης, υποτυπώδεις υπερκορεσμένες εγκαταστάσεις, συνθήκες στο κέντρο φιλοξενίας στο Λαύριο κλπ)

Ερ19. Έχει διεξαχθεί πρωτογενής έρευνα στο κ-μ σας σχετικά με την αξιολόγηση της ποιότητας των δομών υποδοχής;

-Ναι

- ΕΚΠΑ/ΕΜΜΕΔΙΑ 2002-2004 Μοντέλα κέντρων ανοιχτής ή/και κλειστής φιλοξενίας, συγχρηματοδότηση ΕΚΤ , κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL
- ΕΜΝ, Σύστημα υποδοχής, ικανότητά του και η κοινωνική κατάσταση των αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα, Μάρτιος 2005, ΚΕΠΕ
- Δημητροπούλου Γ. και Παπαγεωργίου Ι. (ανάθεση από Ύπατη Αρμοστεία για Πρόσφυγες-Γραφείο Ελλάδας) Ασυνόδετοι ανήλικοι αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα, Απρίλιος 2008
- ΜSc εργασίες με επίκεντρο το Κέντρο Φιλοξενίας στα Ανώγεια Κρήτης (2009, 2011)
- ΑΙΔΑ, Εθνική έκθεση: Ελλάδα, Ιούνιος 2013, ΕΣΠ

Μέρος 4 Ευελιξία

Ερ20. Παρακαλώ συμπληρώστε τα εθνικά στατιστικά στον Πίνακα 4 παρακάτω:

Τα παρακάτω στοιχεία αντλήθηκαν από την Eurostat και από την ετήσια Έκθεση του ΕΚΚΑ 2012.

Πίνακας 4 Εθνικά στατιστικά σε σχέση με την ευελιξία

	2008	2009	2010	2011	2012
Συνολικός αριθμός αιτούντων-δικαιούχων υποδοχής	19884	15928	10273	9311	9575
Συνολικός αριθμός αιτούντων που φιλοξενούνται σε υποδομές υποδοχής					1279 νέοι αιτούντες από 2264 αιτήσεις πρόσβασης σε εγκατάσταση υποδοχής.

³¹ <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=12858&LangID=E>

³² http://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/News/2013/PCjuly/2013_July_Positions_GR.pdf

					Σημειώνεται ότι υπάρχουν φιλοξενούμενοι αιτούντες ήδη από προηγούμενα έτη.
Μέγιστος αριθμός αιτούντων που θα μπορούσαν να φιλοξενηθούν στις υποδομές υποδοχής					
Μέσος όρος χρήσης υποδομών υποδοχής					

Ερ21. Παρακαλούμε να περιγράψετε τυχόν πίεση που αντιμετώπισε το κράτος (μέλος) σας σε σχέση με την υποδοχή αιτούντων διεθνούς προστασίας την περίοδο 2008-2012 και εξηγήστε σύντομα τα πιθανά αίτια τέτοιας πίεσης (Σημειώστε ότι τα ετήσια στατιστικά της Eurostat για τον αριθμό των αιτήσεων διεθνούς προστασίας, πρώτες αποφάσεις κλπ τα έτη 2008-2012 θα ενσωματωθούν στη σχετική ενότητα της Συνθετικής Έκθεσης. Ως εκ τούτου, εφόσον τούτο κρίνεται σχετικό, μπορείτε να αναφερθείτε σε περίοδο εκδήλωσης πίεσης συγκρίνοντας τον αριθμό αιτήσεων με τη δυνατότητα-χωρητικότητα του συστήματος υποδοχής του κράτους (μέλους) σας.

Η επάρκεια του συστήματος υποδοχής στην Ελλάδα είναι πάντα χαμηλότερη της ζήτησης. Υπάρχει μονίμως πίεση ασκούμενη στις εγκαταστάσεις υποδοχής της χώρας από:

- α) τη γεωγραφική θέση της χώρας ως πύλης στην Ευρώπη σε συνδυασμό με τα εκτεταμένα θαλάσσια σύνορα που καθιστούν τον έλεγχο συνόρων δύσκολη αποστολή
- β) εξωτερικούς παράγοντες, όπως οι επιστροφές του Δουβλίνο II, τουλάχιστον μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης *MSS vs Belgium and Greece*, οι αναταραχές στη Βόρεια Αφρική (αραβική άνοιξη)
- γ) δομικά προβλήματα του εθνικού συστήματος ασύλου: μακρά διάρκεια διεκπεραίωσης αιτήματος ασύλου και συνεπώς μακρά παραμονή στα κέντρα φιλοξενίας
- δ) εσωτερικούς παράγοντες: δημοσιονομική κρίση με αντίκτυπο στους απαιτούμενους εθνικούς πόρους και δράσεις ακόμη και στην περίπτωση συγχρηματοδότησης για την αναβάθμιση των εγκαταστάσεων

Ερ22. Ποιοι μηχανισμοί ευελιξίας προβλέπονται και /ή έχουν χρησιμοποιηθεί σε περίπτωση ελλείψεων ή πλεονάσματος στις υποδομές υποδοχής; Παρακαλείσθε να απαντήσετε στην ερώτηση σημειώνοντας στον πίνακα 5 παρακάτω εάν κάποιος από τους παρακάτω μηχανισμούς υπάρχει στο κράτος μέλος σας και εάν έχουν χρησιμοποιηθεί στην πράξη:

Ο παρακάτω πίνακας συμπληρώθηκε με βάση την συνέντευξη 1.

Πίνακας 5 Μηχανισμοί Ευελιξίας (Flexibility)

Τύπος Μηχανισμού	Υφίσταται στο κράτος (μέλος) σας; (Ναι/Όχι)	Εάν ναι, παρακαλώ περιγράψτε.	Έχει χρησιμοποιηθεί αυτός ο μηχανισμός; (Ναι/Όχι) Εάν ναι, παρακαλώ περιγράψτε.
Μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης³³ (περιλαμβάνονται λογισμικά software παρακολούθησης-καταγραφής των διαθέσιμων και των χρησιμοποιούμενων υποδομών φιλοξενίας)	Ναι	Το ΕΚΚΑ διαθέτει βάσεις δεδομένων οι οποίες παρέχουν τις εξής πληροφορίες: σε πραγματικό χρόνο την εικόνα των διαθέσιμων κλινών ανά δομή, ιστορικό πληρότητας των δομών, χρόνοι μέσης αναμονής, διαχρονικά στοιχεία πληρότητας	Χρησιμοποιείται για τη διασπορά των αιτούντων στις δομές. Σε περιπτώσεις έκτακτων περιστατικών (πχ ναυάγιο πλοιαρίου που μετέφερε αιτούντες άσυλο) δίνει τη δυνατότητα άμεσης εικόνας της διαθεσιμότητας.
Πρόσθετα κέντρα φιλοξενίας ως εφεδρικά αναφορικά με τις ανάγκες χωρητικότητας (buffer capacity)	Όχι		
Σχέδιο εκτάκτου ανάγκης	Όχι		
Ευελιξία προϋπολογισμού (αύξηση ή μείωση όταν απαιτείται)	Ναι όταν είναι αιτιολογημένη	Εργασίες κατασκευής ή συντήρησης οικημάτων.	
Εμπλοκή περισσότερων εργαζομένων κατά περίπτωση (case-workers) για την επίσπευση της λήψης αποφάσεων	Ναι	Συντονισμός από το ΕΚΚΑ των αρμόδιων Υπηρεσιών	Σε περιπτώσεις μαζικών αφίξεων, ατυχημάτων σε πλοία που μεταφέρουν αιτούντες άσυλο
Ταχείες διαδικασίες (Fast-tracking)	Όχι		
Ισχύς διαφορετικών απαιτήσεων/λεπτομερειών για τις συνθήκες	Όχι		

³³ Ο μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης αφορά στο σύστημα παρακολούθησης και καταγραφής όπως ένας μηχανισμός που εποπτεύει την εισροή αιτούντων διεθνούς προστασίας, αξιολογώντας ιδίως εάν το κράτος (μέλος) διαθέτει την απαιτούμενη ικανότητα να διαχειριστεί αυξημένη ή μειωμένη πίεση. Ένα τέτοιο σύστημα παρακολούθησης θα επέτρεπε τη διαπίστωση πιθανών μειονεκτημάτων (ή πλεονάζουσας χωρητικότητας) σε αρχικό στάδιο. Ένας μηχανισμός έγκαιρης προειδοποίησης θα μπορούσε επί παραδείγματι να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων λογισμικά προγράμματα (software) παρακολούθησης της διαθέσιμης χωρητικότητας και του ποσοστού χρήσης στις υποδομές υποδοχής.

υποδοχής σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης ³⁴			
Παροχή οικονομικού βοηθήματος ή δελτίου για την κάλυψη κόστους ιδιωτικής φιλοξενίας			
Επισκόπηση για συγκεκριμένες κατηγορίες αιτούντων που αποκτούν προτεραιότητα πρόσβασης στην υποδοχή			
Η χρήση πλεονάζοντος χώρου για άλλους σκοπούς	Όχι		
Άλλο;	Όχι		

Ερ23. Παρακαλώ σημειώστε καλές πρακτικές στη διαχείριση (δυσανάλογης) πίεσης όπως και για την ικανότητα προσαρμογής στους κυμαινόμενους αριθμούς αιτήσεων σταδιακά. Όπου είναι εφικτό, παρακαλώ αναφερθείτε στη χρήση (και αποτελεσματικότητα) όποιου από τους προαναφερθέντες μηχανισμούς ευελιξίας.

Οικονομικό βοήθημα για την κάλυψη κόστους ιδιωτικής διαμονής για κάποιους μήνες μετά το κλείσιμο κέντρου φιλοξενία (Περίπτωση Σπερχειάδας)

Οικονομικό βοήθημα για την κάλυψη κόστους ιδιωτικής διαμονής για 3 μήνες διότι δεν υπήρχε θέση σε κατάλληλο κατάλυμα (Θεσ/κη)

Φιλοξενία σε ξενοδοχεία για αιτούντες μετά την καταστροφή του άτυπου προσφυγικού καταυλισμού στην Πάτρα.

Φιλοξενία σε ξενοδοχεία για αιτούντες άσυλο που φιλοξενούνται στο Κέντρο του Λαυρίου, μετά την απομάκρυνσή τους για λόγους στατικών προβλημάτων των κτηρίων του κέντρου.

Μέρος 5 Ικανότητα (Maximum 2 σελίδες)

Ερ24. Παρακαλείσθε να συμπληρώσετε τα εθνικά στατιστικά στον πίνακα 6 παρακάτω (παρακαλείσθε να παρέχετε αριθμούς ή εάν δεν είναι εφικτό, αντίστοιχη εκτίμηση):

Τα στοιχεία αντλούνται από το σκεπτικό σχετικών νομοθετημάτων (ΠΔ 220/2007), όπως αυτά καταχωρούνται στον ακόλουθο πίνακα αναλυτικά, από τη Eurostat (2008-2012, διάφορα τεύχη, βλ. Πηγές), από απάντηση σε ερώτηση Βουλευτή (βλ. Πηγές), την ιστοσελίδα του Υπουργείου

³⁴ Το άρθρο 14 παράγραφος 8 της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ για τις συνθήκες υποδοχής σημειώνει ότι: “Τα κράτη μέλη μπορούν κατ’ εξαίρεση να θεσπίζουν λεπτομέρειες όσον αφορά τις υλικές συνθήκες υποδοχής διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στο παρόν άρθρο, για εύλογη περίοδο η οποία είναι όσο το δυνατόν συντομότερη, όταν: απαιτείται αρχική εκτίμηση των ειδικών αναγκών του αιτούντος άσυλο, δεν είναι διαθέσιμες, σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, οι υλικές συνθήκες υποδοχής οι οποίες προβλέπονται στο παρόν άρθρο, έχουν εξαντληθεί προσωρινά οι συνήθως διαθέσιμες δυνατότητες στέγασης, ο αιτών άσυλο τελεί υπό κράτηση ή υπό περιορισμό σε συνοριακό φυλάκιο. Αυτές οι διαφορετικές συνθήκες καλύπτουν σε κάθε περίπτωση τις βασικές ανάγκες”.

Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας (βλ. Πηγές). Πρέπει να σημειωθεί ότι η αναφερόμενη στον πίνακα χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων περιλαμβάνει τα ποσά ανά δικαιούχο και όχι απαραίτητα αυτά που τελικά απορροφήθηκαν. Επίσης, η ιστοσελίδα του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ήταν η μόνη διαθέσιμη πηγή την περίοδο της έρευνας αναφορικά με τη χρηματοδότηση από το ΕΤΠ. Η αρμόδια εθνική αρχή δεν ήταν σε θέση να παράσχει πληροφορίες σχετικά για τεχνικούς λόγους.

Πίνακας 6 Εθνικά στατιστικά περί ικανότητας

	2008	2009	2010	2011	2012
Κατανομή του εθνικού προϋπολογισμού για την υποδοχή αιτούντων διεθνούς προστασίας	Ετήσια δαπάνη από την εφαρμογή των (Α) αρθ. 4 παρ. 1 (Β) αρθ. 3 παρ.3, 5 παρ. 1-3, 9 παρ. 1, 12 παρ. 1-2, 13 παρ. 6 & 10 του ΠΔ 220/2007 εκτιμάται ότι θα είναι 75.000 και 3.495.000 ευρώ αντίστοιχα. Κόστος σχετικά με τις υλικές συνθήκες υποδοχής, υγειονομική ής περίθαλψη και της επαγγελματικής κατάρτισης δεν μπορεί να εκτιμηθεί, δεδομένου ότι εξαρτάται από τον αριθμό των αιτούντων τίτλο πρόσβαση. Τα αντίστοιχα ποσά από τον εθνικό προϋπολογισμό	ομοίως	ομοίως	ομοίως	ομοίως

	διατίθενται σε λογαριασμούς των Υπουργείων, κυρίως, ότι από το Υπουργείο Υγείας και σήμερα το Υπουργείο Εργασίας.				
Συνολικό κόστος υποδοχής	-				
Συνολικό άμεσο κόστος³⁵	1.615.698 ευρώ για το Λάυριο τη Σπερχειάδα και την Πάτρα/ΕΕΣ (Κρατικός Προϋπολογισμός -ΚΠ)	1.125.000 ευρώ για το Λάυριο τη Σπερχειάδα / ΕΕΣ (ΚΠ) --ΕΤΠ '2008': 1.386.780 ευρώ για προγράμματα ΜΚΟ συν 462.259,41 ευρώ από ΚΠ	1.337.500 ευρώ για το Λάυριο τη Σπερχειάδα / ΕΕΣ (ΚΠ) --ΕΤΠ '2009': 3.051.548,89 ευρώ για προγράμματα ΜΚΟ συν 1.017.182,95 ευρώ από ΚΠ.		
Συνολικό έμμεσο κόστος³⁶					
Συνολικό κόστος υποδοχής συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων του Δουβλίνου					
Συνολικό κόστος υποδοχής εξαιρουμένων των περιπτώσεων Δουβλίνου					
Εισροή νέων αιτούντων στις υποδομές υποδοχής.	Μη διαθέσιμο από κεντρική βάση δεδομένων, συγκέντρωσης και επεξεργασίας από όλες τις	Μη διαθέσιμο από κεντρική βάση δεδομένων, συγκέντρωσης και επεξεργασίας από όλες τις	Μη διαθέσιμο από κεντρική βάση δεδομένων, συγκέντρωσης και επεξεργασίας	Μη διαθέσιμο από κεντρική βάση δεδομένων, συγκέντρωσης και επεξεργασίας	1279 αιτούντες τοποθετήθηκαν σύμφωνα με κεντρική βάση δεδομένων, στο ΕΚΚΑ

³⁵ Το άμεσο κόστος αφορά στο σαφώς καθορισμένο κόστος και προϋπολογισμό για την υποδοχή αιτούντων διεθνούς προστασίας σε κάθε κράτος μέλος.

³⁶ Το έμμεσο κόστος αφορά σε κόστος που δεν είναι άμεσα μετρήσιμο (καθώς το κόστος προκύπτει και από ένα ευρύ φάσμα εμπλεκόμενων φορέων και περαιτέρω σχετίζονται με την πρόσβαση των αιτούντων στις γενικές δημόσιες υπηρεσίες).

	ίας στατιστικ ών από όλες τις εγκαταστ άσεις υποδοχής	εγκαταστάσει ς υποδοχής	στατιστικώ ν από όλες τις εγκαταστάσ εις υποδοχής	ίας στατιστικ ών από όλες τις εγκαταστ άσεις υποδοχής	
Εισροή/επιστροφή αιτούντων που έχουν αποχωρήσει προσωρινά από υποδομή υποδοχής	Μη διαθέσιμο από κεντρική βάση δεδομένω ν, συγκέντρ ωσης και επεξεργασ ίας στατιστικ ών από όλες τις εγκαταστ άσεις υποδοχής. Τέτοια αρχεία τηρούνται σε κάθε κέντρο ή συνολικά σε κάθε πάροχο υπηρεσιώ ν.	ομοίως	ομοίως	ομοίως	ομοίως
Εκροή αιτούντων από υποδομές υποδοχής, οι οποίοι δεν επιστρέφουν αργότερα	Μη διαθέσιμο από κεντρική βάση δεδομένω ν, συγκέντρ ωσης και επεξεργασ ίας στατιστικ ών από όλες τις εγκαταστ άσεις υποδοχής. Τέτοια αρχεία τηρούνται σε κάθε κέντρο ή	ομοίως	ομοίως	ομοίως	ομοίως

	συνολικά σε κάθε πάροχο υπηρεσιώ ν.				
Μερίδιο αιτούντων στις υποδομές υποδοχής, οι οποίοι έχουν λάβει τελική απόφαση στην αίτησή τους	Συνολικά 1340 αιτούντες έλαβαν τελική απόφαση. Δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία συσχετισμ ού με αιτούντες σε κέντρα φιλοξενία ς	Συνολικά 2105 αιτούντες έλαβαν τελική απόφαση. Δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία συσχετισμού με αιτούντες σε κέντρα φιλοξενίας	Συνολικά 3455 αιτούντες έλαβαν πρωτοβάθμι α απόφαση. Δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία συσχετισμο ύ με αιτούντες σε κέντρα φιλοξενίας	Συνολικά 625 αιτούντες έλαβαν τελική απόφαση. Δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία συσχετισμ ού με αιτούντες σε κέντρα φιλοξενία ς	Συνολικά 1650 αιτούντες έλαβαν τελική απόφαση. Δεν υπάρχουν αρκετά στοιχεία συσχετισμο ύ με αιτούντες σε κέντρα φιλοξενίας
Μέση (median) διάρκεια³⁷ διαμονής αιτούντος					
Διατεταρτημοριακές³⁸ κατανομές (ή κατανομές ανά τερτατημόριο) της παραμονής ενός αιτούντος					

Er25. Είναι διαθέσιμο το κόστος (εκτίμηση αυτού) διαθέσιμο στους μηχανισμούς ευελιξίας που χρησιμοποιούνται στο κράτος μέλος σου (βλ. Ερώτηση 22);

Όχι.

Er26. Ποιος είναι ο χρόνος ανοχής για παρατεταμένη διαμονή αιτούντων στις υποδομές υποδοχής, οι οποίοι έχουν ήδη λάβει τελική απόφαση για την αίτησή τους;

30 ημέρες

Μέρος 6 Συμπεράσματα

Er27. Παρακαλείσθε να συνοψίσετε την οργάνωση των υποδομών υποδοχής στο κράτος (μέλος) σας, αναδεικνύοντας τα κύρια πλεονεκτήματα και τις κύριες αδυναμίες (παρακαλώ τεκμηριώστε αυτά τα ευρήματα)

Το νομικό πλαίσιο της οργάνωσης των εγκαταστάσεων υποδοχής στην Ελλάδα αποτελείται κυρίως

³⁷ Ο μέσος είναι η αριθμητική αξία που διακρίνει/χωρίζει/διαχωρίζει το υψηλότερο μισό της κατανομής από το χαμηλότερο μισό (μέση τιμή)

³⁸ Οι κατανομές ανά τεταρτημόριο αναφέρονται στην τιμή (στο μέγεθος/στις αξίες) του 1ου τεταρτημορίου (25%) και του 3ου τεταρτημορίου (75%) σε μία κατανομή

από το ΠΔ 220/2007 που ενσωμάτωσε την Οδηγία 2003/9/ΕΚ, άλλως Οδηγία των Συνθηκών Υποδοχής. Περαιτέρω περιλαμβάνει ΠΔ τα οποία ιδρύουν κέντρα φιλοξενίας χρηματοδοτούμενα από το κράτος (ΠΔ266/1999 και ΠΔ 366/2002). Η χρηματοδότηση των εγκαταστάσεων υποδοχής προέρχεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων, ενώ οι τοπικοί φορείς διασφαλίζουν συνεισφορές ιδίως ως προς τις υλικές συνθήκες υποδοχής (προμήθειες τροφής, περίθαλψη κλπ).

Το ΕΚΚΑ, παλαιότερα στο Υπουργείο Υγείας και σήμερα στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας είναι η αρμόδια κεντρική κρατική αρχή για την τοποθέτηση των αιτούντων άσυλο και εν γένει για τη διαχείριση ζητημάτων σχετικά με τις εγκαταστάσεις υποδοχής. Η ΕΛ.ΑΣ. ή άλλοι διορισμένοι φορείς παραπέμπουν στο ΕΚΚΑ σχετικά αιτήματα φιλοξενίας στις εγκαταστάσεις φιλοξενίας.

Οι τελευταίες περιλαμβάνουν 16 κέντρα φιλοξενίας, δωμάτια ξενοδοχείων και διαμερίσματα με κράτηση και εξόφληση από αρμόδιους φορείς. Οι εγκαταστάσεις είναι σε αστικές, ημιαστικές και αγροτικές περιοχές. Όλες τις εγκαταστάσεις τις διαχειρίζονται εξωτερικοί πάροχοι υπηρεσιών, στη βάση Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ του Κράτους και του Εξωτερικού Παρόχου Υπηρεσιών.

Αυτή είναι η κατάσταση της οργάνωσης των εγκαταστάσεων υποδοχής επιγραμματικά. Στην πράξη σημαντικές διαφορές διακρίνονται στην καθημερινή λειτουργία των κέντρων φιλοξενίας, σε συνάρτηση με το φιλοξενούμενο πληθυσμό, την τοποθεσία τη έγκαιρη χρηματοδότηση. Οι προφανείς αρετές της ως άνω κατάστασης περιλαμβάνουν:

- την ύπαρξη κεντρικής κρατικής Αρχής για την τοποθέτηση, συντονισμό, τυποποίηση διαδικασιών, συγκέντρωση και επεξεργασία δεδομένων για τη δημιουργία μιας συνολικής βάσης δεδομένων με στατιστικά για όλες τις κρίσιμες πτυχές όπως δημογραφικά χαρακτηριστικά αιτούντων και χωρητικότητα σε πραγματικό χρόνο.

- τον καθορισμό ΜΚΟ ως φορέων διαχείρισης των εγκαταστάσεων υποδοχής, καθώς οι ΜΚΟ είναι περισσότερο ευέλικτες και δρουν/αντιδρούν πιο άμεσα από το Κράτος, συμμετέχουν σε συναφείς διεθνείς οργανώσεις ομπρέλλα, θεωρούνται πιο φιλικές στους αιτούντες και εγγύτερα στις ανάγκες τους, το προσωπικό τους μπορεί να διακρίνεται για εξειδικευμένη γνώση.

- οι ασυνόδετοι ανηλίκτοι ανεξαρτήτως του αν έχουν καταθέσει αίτημα ασύλου εισάγονται στο σύστημα στέγασης καθώς έτσι μειώνονται οι πιθανότητες να παραμένουν έκθετα τα παιδιά στον δρόμο. Σε συνδυασμό με την δωρεάν νοσοκομειακή περίθαλψη των ανηλίκων σε έκτακτα ή μη περιστατικά και το δικαίωμα εγγραφής τους στο σχολείο ανεξαρτήτως νομικού status δημιουργείται μια καλή βάση για την προστασία τους.

Παρόλα αυτά:

- Με εξαίρεση τα δύο κέντρα φιλοξενίας που χρηματοδοτούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό, τα υπόλοιπα εξαρτώνται για την χρηματοδότηση τους από γραφειοκρατικές διαδικασίες η καθυστέρηση των οποίων μπορεί να έχει δραματικές συνέπειες στους πόρους τους. Επίσης, οι περισσότερες ΜΚΟ λειτουργούν με ετήσια προγράμματα στέγασης τα οποία μπορεί να σταματήσουν οποτεδήποτε λόγω διακεκομμένης χρηματοδότησης.

- Κάθε Συλλογική Δομή Υποδοχής έχει το δικό της κανονισμό λειτουργίας και τηρεί δικά της στατιστικά σχετικά με τους φιλοξενούμενους αιτούντες και την διαθεσιμότητα. Each Collective Reception Facility has its own House Rules and keeps its own record of accommodated applicants/capacity. Αυτό μπορεί να αποδοθεί στο διαφορετικό προφίλ της κάθε δομής υποδοχής (θέση, ομάδα-στόχος) και του κάθε εξωτερικού παρόχου υπηρεσιών. Ωστόσο, το εν λόγω καθεστώς έχει υπονομεύσει τη δημιουργία κεντρικής βάσης αποθήκευσης πληροφοριών σχετικά με τις εγκαταστάσεις υποδοχής (χωρητικότητα, κόστος εισροών και εκροών, τις πραγματικές υλικές συνθήκες υποδοχής).

- Η εναλλακτική λύση των ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων έχει περιορισμένους οικονομικούς

πόρους και χρόνο εκτέλεσης.

- Η απουσία ενός θεσμοθετημένου οργανισμού για τη διεξαγωγή ελέγχων σχετικά με την καθημερινή λειτουργία και σχετικά με τον σεβασμό των διεθνών προτύπων είναι αξιοσημείωτη.

Γενικότερα παρατηρείται ανεπάρκεια σε κλίνες, μη ύπαρξη κανονισμών λειτουργίας στους ξενώνες, έλλειψη δραστηριοτήτων, κακή αναλογία επιστημονικού προσωπικού σε σχέση τον αριθμό των φιλοξενουμένων και ελλιπής εκπαίδευση του προσωπικού πριν την εργασία τους στις δομές πάνω στην αντιμετώπιση της συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας. Συνδυάζοντας τα παραπάνω με τα προβλήματα που παρουσιάζει στην Ελλάδα ο θεσμός της επιτροπείας ανηλίκων η κατάσταση γίνεται ιδιαιτέρως αρνητική για αυτή την ευάλωτη ομάδα. Ειδικότερα, για την περίπτωση των ανηλίκων η ασυνέχεια της χρηματοδότησης και οι ελλείψεις σε προσωπικό το οποίο να μπορεί να ανταποκριθεί στις ψυχολογικές και πνευματικές τους ανάγκες δυσχεραίνουν την ένταξη τους στην ελληνική κοινωνία³⁹.

Ερ28. Παρακαλώ συνοψίστε εάν το κράτος (μέλος) σας έχει βιώσει πίεση στις υποδομές υποδοχής (σε όρους αμφοτέρων εισροής και εκροής, και διάρκειας χρόνου διεκπεραίωσης των αιτήσεων) και προσδιορίστε τα πιο επιτυχή μέτρα στη διαχείριση τέτοιας πίεσης.

Σαφώς έχει βιώσει πίεση. Το 2012 αυτή είναι εμφανής αν δούμε τα ποσοστά εισαγωγής στους ξενώνες σχεδόν για όλες τις κατηγορίες πλην των ανηλίκων. Στα ασυνόδευτα ανήλικα το πρόβλημα εντοπίζεται κυρίως στην μη ύπαρξη δομών για κορίτσια και για παιδιά μικρότερα των 12 ετών. Στα μαζικά συμβάντα δεν υπάρχει πρόβλεψη για σχέδιο έκτακτης ανάγκης και το ΕΚΚΑ αντιμετωπίζει την κατάσταση κάνοντας έκκληση στους εμπλεκόμενους φορείς και ζητώντας επιπλέον υπεράριθμες θέσεις από τους ξενώνες. Σε περιόδους μεγάλης πίεσης ο μέσος όρος αναμονής για τοποθέτηση ξεφεύγει από τις 15 ημέρες και κυμαίνεται μεταξύ 30 και 60 ημερών.

Ερ29. Παρακαλείσθε να περιγράψετε βέλτιστες πρακτικές για τον έλεγχο κόστους των υποδομών υποδοχής με ταυτόχρονη διασφάλιση της ποιότητας

Η παραπάνω συζήτηση οδηγεί στην εικόνα μιας μάλλον αβέβαιης και συγκεχυμένης κατάστασης όσον αφορά τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την εσωτερική λειτουργία των εγκαταστάσεων υποδοχής, αλλά και την παρατεταμένη διαμονή λόγω της χρονοβόρας διαδικασίας για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου. Αυτά τα χαρακτηριστικά επιδεινώνουν την αναλογία μεταξύ του κόστους και της ποιότητας. Παρόλα αυτά, μπορεί κανείς να διακρίνει βέλτιστες πρακτικές.

Τοποθέτηση των αιτούντων στα κέντρα με συγκεκριμένα κριτήρια, μεταξύ των οποίων το ύψος της δαπάνης (θέματα μεταφοράς όπως η απόσταση και η ανάγκη συνοδού) .

Συνέργεια με τοπικούς εξωτερικούς παρόχους ιδίως αναφορικά με τις υλικές συνθήκες (σίτιση, περίθαλψη, μαθήματα).

Για τους ενήλικες και τις οικογένειες τα αυτόνομα διαμερίσματα με παράλληλη εξωτερική συνεργασία και δικτύωση όσον αφορά στις υπηρεσίες υγείας, σίτισης διαπολιτισμικής μεσολάβησης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης είναι σαφώς μια οικονομική και ποιοτική λύση.

Επίσης, μια πιο γρήγορη διαδικασία εξέτασης του αιτήματος ασύλου θα ρίξει το κόστος καθώς θα μειώσει την αναμονή για στέγαση και θα μπορέσει το κράτος να μειώσει τις δαπάνες υγείας που δημιουργούνται από τις νόσους που αποκτά κάποιος από την μακρόχρονη διαμονή του στον δρόμο ή σε κακές οικιστικές συνθήκες.

Σε σχέση με τα ασυνόδευτα ανήλικα μια σωστή διαδικασία εξακρίβωσης ηλικίας θα βοηθήσει να εντάσσονται στους ξενώνες μόνο οι πραγματικοί ανήλικοι και αυτό θα βελτιώσει την παρεχόμενη

³⁹ Δέμελη Π.Τ., (2012), «Σχετικά με την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων : Η Γέννηση του Κέντρου φιλοξενίας Ασυνόδευτων ανηλίκων "Villa Azadi" στη Λέσβο», στο Τρουμέτα Σ.(επιμ.) , Το προσφυγικό και Μεταναστευτικό ζήτημα , εκδόσεις Παπαζήση.

υπηρεσία και θα αποφευχθούν φαινόμενα bullying. Επίσης, με αυτό τον τρόπο θα συγκρατηθούν σε λογικά επίπεδα οι θέσεις που χρειαζόμαστε ώστε να καλύψουμε τις ανάγκες των ανηλίκων.

Annex 1 Συνθήκες Υποδοχής σε διαφορετικές Υποδομές Υποδοχής

Παρακαλώ συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα που αφορά στα δικαιώματα που χορηγούνται στους αιτούντες διεθνούς προστασίας όπως προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία σε διαφορετικές υποδομές υποδοχής.

Τα σχετικά νομοθετήματα βρίσκονται στις πηγές της έρευνας αναλυτικά. Επίσης χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από τις αναφερόμενες στις πηγές συνεντεύξεις.

Table A1.1 Συνθήκες υποδοχής σε διαφορετικές υποδομές υποδοχής

	Συλλογικά κέντρα αρχικής ή ενδιάμεσης υποδοχής	Συλλογικά ανοιχτά κέντρα υποδοχής	Κέντρα φιλοξενίας/υποδομές υποδοχής ειδικά για ευάλωτες ομάδες	Κέντρα φιλοξενίας ειδικά για ασυνόδευτους ανήλικους	Ιδιωτικές κατοικίες ή διαμερίσματα ⁴⁰	Ιδιωτικά ξενοδοχεία ⁴¹	Ατομικά διευθετηθείσα φιλοξενία ⁴²	Άλλοι χώροι	Σχόλια
Τροφή	x	x	x	x					
Ένδυση	x	x	x	x	x				
Οικονομικό βοήθημα ⁴³	-	x	x	x	x	x			Παρέχεται επίσης σε όσους έχουν αναπηρία άνω του 67%
Πρώτες βοήθειες	x	x	x	x	x	x			
Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη	x	x	x	x	x	x			
Ψυχολογική περίθαλψη	x	x	x	x	x, όταν είναι υπό την				

⁴⁰ Διευθέτηση και πληρωμή από αρμόδιες αρχές.

⁴¹ Διευθέτηση και πληρωμή από αρμόδιες αρχές.

⁴² Επί παραδείγματι κατοικίες/διαμερίσματα/ξενοδοχεία και/ή διαμονή σε φίλους και οικογένεια.

⁴³ Παρακαλώ εξηγήστε σε τι αυτό συνίσταται.

ΕΜΝ Εστιασμένη Μελέτη 2013:
Η Οργάνωση των Δομών Υποδοχής των Αιτούντων Ασυλο στα διαφορετικά Κράτη-Μέλη

					διαχείριση ΜΚΟ				
Δωρεάν νομική συνδρομή	x	x	x	x					
Υπηρεσίες διερμηνείας	-								
Πρόσβαση στην εκπαίδευση	-	x	x	x	x	x			
Πρόσβαση στην επαγγελματική κατάρτιση	-	x	x	x	x	x			
Πρόσβαση στην απασχόληση (μετά από πόσο χρονικό διάστημα;)	-	X άμεσα	x	x	x	x	x		
Άλλο; Παρακαλώ προσθέστε	Αθλητισμός , ψυχαγωγία								

Πηγές

Νομοθεσία

1. **ν.3613/2007** «Ρυθμίσεις θεμάτων Ανεξάρτητων Αρχών, Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών» [ΦΕΚ 263/Α/23.11.2007]
2. **ν.3907/2011** « Ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ: «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη- μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμένοντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις» [ΦΕΚ Α-7/26.01.2011]
3. **ν.4052/2012** «Νόμος αρμοδιότητας Υπουργείων Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης για εφαρμογή του νόμου 4046/2012» ,[ΦΕΚ 41 Α']
4. **Π.Δ. 266/1999** «Διοίκηση και λειτουργία του Κέντρου Διαμονή στο Λαύριο Αττικής και της κοινωνικής προστασίας των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των κατοίκων για ανθρωπιστικούς λόγους» [ΦΕΚ Α 217/20.10.1999]
5. **Π.Δ. 366/2002** «Ίδρυση Κέντρου προσωρινής στέγασης των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών προσφύγων στην Αθήνα» [ΦΕΚ Α 313/2002]
6. **Π.Δ. 220/2007** «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/9/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη μέλη (ΕΕΛ 31/6.2.2003). [ΦΕΚ Α' 251/13.11.2007]
7. **Π.Δ. 114/2010** «Καθιέρωση ενιαίας διαδικασίας αναγνώρισης σε αλλοδαπούς και ανιθαγενείς του καθεστώτος του πρόσφυγα ή δικαιούχου επικουρικής προστασίας», σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 2005/85/ΕΚ [ΦΕΚ Α 195/22.11.2010]
8. **Π.Δ. 116/2012** Τροποποίηση του Π.Δ. 114 /2010 «Παράταση της κράτησης των αιτούντων άσυλο έως και ένα χρόνο»[ΦΕΚ Α '201/19.10.2012]
9. **ΥΑ 93510/28-07-2011**, "Ανάθεση του συστήματος διαχείρισης των αιτήσεων στέγασης των αιτούντων άσυλο αλλοδαπών στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης" [ΦΕΚ 2016 τ. ΙΙ / 9-9-2-11]

Άλλες Πηγές

1. *AIDA (Asylum Information Database)(2013), National Country Report: Greece*, June 2013, Greek Council for Refugees.
2. Δημητροπούλου, Γ. & Παπαγεωργίου, Ι. (ανάθεση από από την Ύπατη Αρμοστεία-

- Ελλάδα) (2008), Ασυνόδευτοι Ανηλικοί Αιτούντες Άσυλο στην Ελλάδα, Απρίλιος
3. Δέμελη Π.Τ., (2012), «Σχετικά με την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων : Η Γέννηση του Κέντρου φιλοξενίας Ασυνόδευτων ανηλίκων "Villa Azadi" στη Λέσβο", στο Τρουμέτα Σ.(επιμ.) , Το προσφυγικό και Μεταναστευτικό ζήτημα , εκδόσεις Παπαζήση.
 4. Eurostat
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Asylum_statistics>
 5. ΕΚΚΑ, Ετήσια Έκθεση 2012.
http://www.ekka.org.gr/portal_docs/forceaccount/picture/19_1062.pdf
 6. ΚΕΠΕ (2005), ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: Η ελληνική συμβολή στην 3η Ερευνητική Μελέτη του ΕΜΝ για την Επιστροφή Μεταναστών
 7. Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Απάντηση σε βουλευτή στο επίκαιρο ερώτημα, αριθ. 67045 / 22-7-2011,
<http://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/67715b2c-ec81-4f0c-ad6a-476a34d732bd/7451108.pdf>
 8. Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας,
http://www.ypakp.gr/TELIKOI_DIKAIΟΥΧΟΙ_2013-06-27-1.zip - ZIP archive, unpacked size 618.662 bytes
 9. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Εργαστήριο Μελέτης της Μετανάστευσης και της Διασποράς (ΕΜΜΕΔΙΑ), Μοντέλα των κλειστών ή / και ανοικτών εγκαταστάσεων υποδοχής των προσφύγων, 2002-2004
 10. UN High Commissioner for Refugees, *Asylum Situation in Greece Including for Dublin II Transferees*, 31 January 2011, available at:
<http://www.refworld.org/docid/4d76103e2.html>
 11. Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Κέντρα Υποδοχής και Φιλοξενίας στην Ελλάδα, (Τελευταία ενημέρωση Φεβρουάριο του 2013)
<http://www.unhcr.gr/genikes-plirofories/ellada/artikel/71928feca814ed87baf591ec92b8ec7/kentra-ypodochis-kai.html>
 12. Eurostat
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Asylum_statistics
 13. Ετήσια Έκθεση Πολιτικής 2012, (Ελλάδα), Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Ιούλιος 2013. <http://emn.intrasoft->

intl.com/Downloads/prepareShowFiles.do;jsessionid=8766A669E40C159E2DEA055B
F96BD0CE?entryTitle=01.%20Annual%20Policy%20Report%202012

14. OECD (2013), *International Migration Outlook*, SOPEMI, Paris

Συνεντεύξεις

Συνεντευξιαζόμενοι:

1. Χρήστος Δημόπουλος, Διευθυντής ΕΚΚΑ, Ιούλιος 2013
2. Εκπρόσωπος ΑΡΣΙΣ (ΜΚΟ), Ιούλιος 2013
3. Εκπρόσωπος Γιατρών του Κόσμου (ΜΚΟ), Ιούλιος 2013
4. Εκπρόσωπος Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού (ΜΚΟ),
Αύγουστος 2013